

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra pastorální teologie

Adam Bubík

**Evangelizační společenství Zacheus a jeho úloha v nové
evangelizaci**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: ThLic. Michal Umlauf

Obor: Teologické nauky

OLOMOUC 2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jsem pouze uvedené prameny a literaturu.

V Českém Těšíně dne 6. dubna 2016

Adam Bubík

Děkuji ThLic. Michalu Umlafovi za otevřené srdce a vstřícnost během všech konzultací spojených s napsáním této práce. Děkuji také Bohu, že mi dal poznat krásu evangelizační služby v Církvi a za sny, které se díky Jeho milosti můžou stávat tvrdou skutečností.

Obsah

Úvod.....	6
1 Evangelizace v církvi	8
1.1 Evangelizace jako hlavní úkol církve.....	8
1.1.1 Jádru evangelizace.....	9
1.1.2 Evangelizace v době rané církve	10
1.1.3 Evangelizace dnes	11
1.2 Charakteristika evangelizace podle Druhého vatikánského koncilu.....	12
1.3 Následky opomíjení evangelizace v církvi.....	13
1.3.1 Dopad na farnosti	14
1.3.2 Dopad na rodiny	15
2 Nová evangelizace.....	16
2.1 Evangelizační obnova v církvi	17
2.1.1 Diecéze a farnost jako evangelizační prostředí	17
2.1.2 Proměna současné farnosti	18
2.1.3 Zájem o život jednotlivce – podmínka evangelizace	18
2.1.4 „Pastorační obrácení“ – začátek evangelizační obnovy	19
2.1.5 Misijní zaměření diecéze.....	19
2.2 V čem je „nová evangelizace“ nová.....	20
2.2.1 Nová v nadšení	21
2.2.2 Nová v metodách.....	22
2.2.3 Novým způsobem.....	24
3 Evangelizační společenství Zacheus	27
3.1 Obecné informace	28
3.2 Realizace cílů nové evangelizace skrze společenství Zacheus	28
3.2.1 KE-KA-KO	29
3.2.2 Pedagogika, metodologie a učební postupy	30
3.3 Charakteristika společenství Zacheus	32
3.3.1 Společná formace	32
3.3.2 Evangelizační kurzy	34
3.3.3 Formační stupně	35
3.3.4 Formy evangelizační činnosti.....	36
3.3.5 Slovo pastýře	37

3.4 Společenství Zacheus jako Kristovo tělo	38
3.5 Druhy služeb ve společenství Zacheus.....	40
3.6 Jaké plody nese evangelizační působnost společenství Zacheus	42
Závěr.....	44
Bibliografie.....	46
Seznam zkratek	52

Úvod

Před pár lety jsem si denně kladl jednu palčivou otázku, které mi doslova nedávala spát. Pokud Bůh opravdu existuje, zajímá Ho můj život? A jak je to s křesťanstvím – má být odrazem Boží přítomnosti a lásky, nebo je to jenom pouhý bezduchý soubor zvyků, zákazů a příkazů? Kdyby Bůh existoval, tak by přece církev, do které pravidelně každou neděli chodím, vypadala úplně jinak. Jako dospívajícímu muži mi odpovědi na tyto otázky nedávaly větší smysl a ani nemluvě o tom, že mezi nimi vznikal nahánějící hrůzu rozpor. Docela rychle jsem pochopil, že hledání odpovědi na existenciální otázky, které reálně zasahují do mého života, není vůbec jednoduché. Vždy se totiž dostaneme do bodu, kdy vědecké argumenty končí, filosofické hloubání se zdá být nesmyslné a život křesťanů i církev jsou úplně daleko od pravd, kterým věří a které hlásají. Může nás tak povalit zdánlivý pocit marnosti a nesmyslnosti. Možná však právě v tomto bodě je místo pro reálnou, nadpřirozenou víru. Víru, která buďto přijímá i věci ne vždy zcela pochopitelné a jasné, nebo určité „bludné“ argumenty zavrhuje a nedává jim takřka prostor, aby se z nich mohlo vyklubat třeba i něco horšího. Možná je víra právě tím, co nám dovoluje najít konkrétní životní směr s perspektivou dosažení věčného života a tímto směrem se na úkor všelijakých překážek dál ubírat až do samotného vysněného cíle.

Cílem mé práce bude charakterizovat evangelizaci v církvi a novou evangelizaci, a to zvláště ve spojení s evangelizačními aktivitami společenství Zacheus. I když tato práce má spíše teoretický charakter, nechtěl bych, abychom zde zabředli do nekonkrétních filosofických tvrzení, ale abychom naopak hledali praktická východiska pro řešení pastoračních otázek v církvi. Tato práce má v neposlední řadě vést k zamýšlení nad evangelizační situací v církvi a k hledání těch nejlepších způsobů, jak lze věci dělat „jinak“ a „nově“. Budeme se tak často muset trochu kriticky podívat na současnou situaci v církvi a její evangelizační „zmáhání“.

Jako metoda k dosažení cíle nám poslouží shromážděná literatura, bible, papežské encykliky a reálné životní příběhy lidí, které nám mohou posloužit jako dobrý příklad pro výstižnější vysvětlení situace v církvi i v životě jednotlivců. Chtěl bych tak pojednat o dané problematice z různých úhlů pohledu a konfrontovat různá převládající tvrzení s realitou každodenního života.

Celá práce je rozdělena do třech hlavních částí, které jsou dál členěny do jednotlivých kapitol a podkapitol. První část pojednává o evangelizaci jako hlavním úkolu církve a také o důsledcích jejího opomíjení.

Ve druhé části si ukážeme možná východiska z dnešní situace v církvi a také, jak pomocí konkrétních metod lze církev z evangelizační krize vytáhnout. Řekneme si něco o nové evangelizaci jako takové a o tom, v čem je vlastně tato evangelizace „nová“. Každý bod důkladně rozebereme tak, abychom alespoň obecně pojednali o nových evangelizačních způsobech.

Třetí část je zaměřena na evangelizační společenství Zacheus, na jehož základě si ukážeme, jak metody „nové evangelizace“ lze v praxi aplikovat na život daného společenství či farnosti. Ukážeme si také, jaké efekty (plody) tato metoda přináší a zda je určitým přínosem pro dané společenství, farnost.

1 Evangelizace v církvi

Evangelizace je „složitý proces s mnoha různými složkami, jako jsou např. obroda lidstva, vydávání svědectví, zjevené hlásání evangelia, jeho vnitřní přijetí v srdci, vstup do obce věřících, přijímání svátostí a apoštolská iniciativa.“¹ „Evangelizovat, znamená prezentovat Ježíše Krista v moci Ducha svatého tak, že lidé k němu přijdou, jeho prostřednictvím uvěří v Boha, jeho samého přijmou jako svého Spasitele a začnou mu sloužit jako svému Králi v obecnství jeho církve.“² Ukážeme si tedy, jak tato evangelizace může probíhat v rámci církve. Když totiž někdo uslyší evangelium a opravdově jej zakusí na vlastní kůži, setkává se tak ve svém nitru s Ježíšem a pociťuje neskutečnou radost. Papež František to ve své encyklice říká zcela jasně a zřetelně: „Radost evangelia naplňuje srdce i celý život těch, kdo se setkávají s Ježíšem. Ti, kdo přijímají spásu od něj, jsou vysvobozeni z hříchu, ze smutku, z vnitřní prázdnoty a z osamění. S Ježíšem Kristem se vždycky rodí a obnovuje radost.“³ Tato radost by měla z nás, křesťanů, vyzařovat a naplňovat srdce těch, kteří zatím Krista nepoznali. Pokud dovolíme, aby v nás Ježíš opravdově žil (srov. Gal 2,20), můžeme se stát světlem pro naše bližní (srov. Mt 5,14) a zářit v každé tmě. Když v nás totiž Ježíš bude žít, Jeho moc (srov. Mk 1,22) se bude schopna skrze nás rozlévat dál – na naši rodinu, přátele, známé. Jedná se o moc, která způsobuje uzdravení, osvobození, dává novou šanci prohraným a zavrženým (srov. Lk 4,18). V dalších kapitolách tyto věci podrobněji rozvedeme a ukážeme si různé teoretické modely, které lze použít i v praxi.

1.1 Evangelizace jako hlavní úkol církve

„Církev existuje právě proto, aby hlásala evangelium...“⁴. Evangelizace tak už není pouhým jedním z úkolů církve, nýbrž jejím hlavním úkolem. Jedná se o povinnost, kterou nám stejně jako apoštolu Pavlovi Ježíš položil na srdce; Pavel totiž

¹ *Evangelii nuntiandi*, 24.

² ISAMBARD PACKER JAMES, *Evangelizace a Boží svrchovanost*, Návrat domů, Praha, 2000, s. 38.

³ *Evangelii gaudium*, 1.

⁴ *Evangelii nuntiandi*, 14.

píše ve svém listu takovou větu: „Nemohu se chlubit tím, že kážu evangelium; nemohu jinak, běda mně, kdybych nekázal.“ (1 Kor 9, 16). Hlásání evangelia tak nemá být chloubou ani alternativou, je to pro nás spíše určitá výsada, kterou bychom měli soustavně využívat. Hlásání by však mělo být doprovázeno různými znameními. „Pokud hovoříme jen o poslání hlásat, je toto poslání jen částečné, protože mu chybí druhá část, a to poslání uzdravovat a osvobozovat od zlých duchů. Kdyby hlásání spočívalo jen v šíření dobré zvěsti, kdyby v něm nebylo osvobozování a uzdravování, chyběly by důkazy, že hlásané poselství je pravdivé (...) evangelizace a uzdravování tedy patří k sobě.“⁵ Je to tak určitá harmonie, kterou bychom měli zachovávat, aby evangelizace byla opravdu plodná. „Evangelizace není žádným porušováním náboženské svobody, ale naopak pouze svobodnou nabídkou pro volbu cesty“⁶. A my jako, křesťané bychom měli dát možnost nekřesťanům tuto cestu najít. Budeme tak mít jistotu, že kráčíme dobrým směrem a že jsme svůj křesťanský život prožili opravdu naplno. Je totiž chvályhodné se před koncem života poohlédnout zpět a radovat se ze získané ceny (srov. 1 Kor 9,24), která však vůbec není samozřejmostí. Je také docela možné, že před vlastní smrtí dojdeme k fatálnímu zjištění, že jsme náš křesťanský život vlastně promrhali na konání nepodstatných věcí a nestarali se tak o růst Božího království zde na zemi (srov. Mt 6,33). „Evangelizační působení církve nesmí nikdy skončit.“⁷

Tato evangelizační působnost nemá zahrnovat pouze duchovenstvo, nýbrž také laiky. „Laický apoštolát je pro křesťana povinný. Vyplývá to z jeho bytí křesťanem a z povinnosti a moci nadpřirozené bliženské lásky, která velí a uschopňuje k tomu, abychom měli druhého za svého bližního nejen ve světské oblasti, ale také ve starosti o spásu.“⁸

1.1.1 Jádru evangelizace

Co nás napadne, když vyslovíme slovo „evangelizace“? Jaké je její nejhlubší jádro? Jedná se o výstavbu dalších charitních středisek, křesťanských škol, pořádání

⁵ VELLA ELIAS, *Ježíš – lékař těla i duše*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006, s. 62.

⁶ OPATRNÝ MICHAL, *Charita jako místo evangelizace*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, s. 67

⁷ *Instrukce ohledně některých aspektů evangelizace*, Sekretariát České biskupské konference, Praha, 2007, s. 13

⁸ AMBROS, PAVEL, *Laik a jeho poslání: Mučednictví - svědectví*, Nakladatelství Centra Aletti Refugium Velehrad-Roma, Olomouc, 2011 s. 205

manifestačních pochodů nebo modliteb za mír ve světě? Navenek totiž můžeme dělat mnoho chvályhodných aktivit, které mají pokrytí v sociální, výchovné a politické oblasti, a přitom postrádají to nejdůležitější – „oblast srdce“ každého člověka. Bible totiž říká: „Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen. Srdcem věříme k spravedlnosti a ústy vyznáváme k spasení...“ (Ř 10,9-10). Znamená to, že veškeré naše úkony by měly směřovat k tomu, abychom všechny lidi na světě dovedli k vyznání plnému víry, že Ježíš je Pán. Jádrem evangelizace tak musí směřovat ke spáse všech lidí i celého světa – to je klíčový a nejdůležitější bod hlásání evangelia. Nestačí, že zajistíme lidem dobré podmínky pro život plný štěstí; je nutno přinést lidem jádro evangelia – spásu, kterou Ježíš nabízí a která je všeobecná. „Proto církev stále udržuje své misionářské nadšení a v současném dějinném období ho chce ještě zesílit. Cítí se v tomto ohledu odpovědnou vůči celým národům. Neodpočine si, dokud neučiní vše, co je v jejích silách, pro rozšíření radostné zvěsti o Kristu Spasiteli.“⁹ Evangelizaci tak můžeme stručně charakterizovat jako „změnu mentality. Jádrem evangelizace je proměna člověka silou evangelijní zvěsti: slovo Boží a konkrétní člověk.“¹⁰ Takový člověk později skrze křest dostává nový život. „Toto zrození nečiní předcházející život marným, neznehodnocuje minulost, ale rozvíjí ji, otevírá věčnému životu a zhodnocuje přirozenou lidskou sounáležitost.“¹¹

1.1.2 Evangelizace v době rané církve

Když Ježíš povolal své učedníky, neposlal je stavět školy nebo pomáhat chudým. Dal jim jeden jediný příkaz – „Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření.“ (Mk 16,15). Není divu, že když učedníci „živým hlásáním víry předávali poklad zjevení, které jim Pán sdělil, byli inspirováni Duchem.“¹² Ježíš učedníky dál ujišťuje, že je budou provázet nadpřirozené jevy, které mají potvrdit pravdivost hlásaného Evangelia (srov. Mk 16,16-19). Vidíme, že učedníci jsou tomuto příkazu poslušni a berou jej vážně. Co udělá apoštol Petr, když uvidí chromého žebráka sedícího před chrámem?

⁹ *Evangelii nuntiandi*, 53.

¹⁰ AMBROS PAVEL, *Křesťan a život ve světě: odkaz předkoncilní diskuse teologie "laikátu" a Druhého vatikánského koncilu dnešní praxi církve*, Univerzita Palackého, Olomouc, 1998s. 152.

¹¹ AMBROS PAVEL, *Základní služby církve v české sekulární společnosti: kerygma/martyria, leitourgia, diakonia*, Refugium Velehrad-Roma, Olomouc, 2013s. 124.

¹² FRANZEN AUGUST, *Malé církevní dějiny*, Zvon, Praha, 1995, s. 21

Nedá mu peníze ani mu nenabídne, že se o něj postará, ale řekne mu jednu větu: „Stříbro ani zlato nemám, ale co mám, to ti dám: Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod!“ (Sk 3,6). Petr mu přinesl spásu a to proměnilo jeho život. Ježíš se skrze tento zázrak dotknul žebrákova srdce, a ten Jej okamžitě začíná chválit (srov. Sk 3,8-9). Hlásané slovo se stalo žebrákovi lékem na jeho dosavadní problém. Klíčově zde však není fyzické uzdravení, ale spása, kterou žebrák přijal – uzdravení nebo jiné zázraky jsou určitým projevem Boží moci,¹³ jsou jen prostředkem a ne konečným cílem. Tato znamení mají vyvolat víru v to, že Ježíš je opravdu Bůh živý a že jeho spása je aktuální. „Díky této víře se sjednocujeme se samotným Bohem a máme podíl v jeho integrální spáse, tedy i v uzdravení fyzickém jak i vnitřním“.¹⁴

1.1.3 Evangelizace dnes

„Ačkoliv někdy máme dojem, jako by naši současníci neměli o evangelium zájem, zdá se, že jejich nezájem vzbuzuje spíš naše forma prezentace víry, jakož i určitá – vědomá či nevědomá – snaha získat lidi pro pravidelnou účast na životě církve (...) předpokladem k tomu, abychom správně vnímali zájem našich současníků o víru, je rozumět jejich řeči. Jejich způsob vyjadřování, který se týká náboženského hledání, je odlišný od našeho navyklého způsobu uvažování a mluvy. Je to, jako by mluvili jiným jazykem. Pokud se pokusíme oslovit je, musíme si dát pozor na to, abychom vyjadřovali svoji osobní víru a naše osobní názory autentickým způsobem – ne podle nějakého klišé, ale na základě vlastní úvahy a vlastními slovy. S tím souvisí další předpoklad, a to je schopnost vyjadřovat víru chováním, jednáním i slovem.“¹⁵ Evangelizace je tak pořád aktuální. „Jsou tři důvody, proč bychom měli evangelizovat, jedná se o tři základní faktory – Ježíše Krista, církev a svět. Prvním a zároveň nejdůležitějším je Ježíš Kristus a náš vztah s ním (...) zkušenost života s Ježíšem a láska k němu probouzí v evangelizátorech, kterými jsou muži i ženy, chuť k vyvíjení evangelizační aktivity – potřebu hlásání Evangelia a sdílení se svým svědectvím (...)

¹³ Srov. CANTALAMESSA RANIERO, *Žycie w mocy Ducha*, Wydawnictwo SALWATOR, Kraków, 2006, s. 41.

¹⁴ TARDIF EMILIEN, *Jezus żyje*, Wydawnictwo Ośrodek Odnowy w Duchu Świętym IHS, Łódź, s. 94.

¹⁵ Teologické texty, *Měníci se tvář evangelizace v posledních padesáti letech* [online], dostupné na: <http://www.teologicketexty.cz/casopis/2014-1/Menici-se-tvar-evangelizace-v-poslednich-padesati-letech.html> [2016-03-21].

druhým důvodem, proč se jednotlivec stává evangelizátorem, je jednota s církví. V apoštolské exhortaci *Evangelii Nuntiandi*, která vznikla po synodě ohledně evangelizace, papež Pavel VI. hovoří diskrétně, ale velmi přesvědčivě, že povoláním církve je evangelizace, která je vlastně důvodem existence církve samotné. (...) třetím důvodem je svět. Sv. Dominik se modlil za obrácení hříšníků. (...) Každý muž i každá žena jsou stvořeni pro Ježíše a pro setkání s ním. Chvíle, když vidíme různé tragédie, těžké životní situace, které často zasahují rovněž naše bližní, kteří prozatím nezakusili spásu v Ježíši, jsou pro nás pozvánkou ke hlásání Evangelia.¹⁶ Vidíme tak, že tyto tři základní důvody jsou velmi závazné a určitým způsobem nás motivují „vykročit z vlastního pohodlí a mít odvahu vydat se do všech periferií, které potřebují světlo evangelia.“¹⁷

1.2 Charakteristika evangelizace podle Druhého vatikánského koncilu

Evangelizace v církvi procházela během staletí různými stádii vývoje nebo často bohužel i úpadku. Druhý vatikánský koncil však připomíná podstatu evangelizace a zdůrazňuje důležitost aktivního apoštolátu laiků, kterému se v pár následujících větách budeme věnovat. „Apoštolát laiků totiž vyvěrá přímo z jejich křesťanského povolání a nemůže v církvi nikdy chybět. Samo Písmo svaté bohatě dokládá, jak spontánní a plodná byla tato činnost v raném období církve.”¹⁸ Koncil pravdivě poznamenává, že dnešní doba vyžaduje od laiků velkou horlivost a pozornost na měnící se historický kontext a každodenní životní realitu a nově vznikající problémy. To právě oni mají často velkou zásluhu, že církve můžou dál evangelizovat a růst. To vše je možné díky Duchu svatému, který v nich způsobuje stále větší pocit vlastní odpovědnosti za evangelizaci v církvi a který je také pobízí k obětavé službě Kristu a církvi.¹⁹

¹⁶ Seria Nowej Ewangelizacji, *Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, 2012, s. 36.

¹⁷ *Evangelii gaudium*, 20.

¹⁸ *Druhý vatikánský koncil (Apostolicam actuositatem)*, 1.

¹⁹ Srov. Tamtéž, 1.

„Posláním církve je spása lidí, a té lze dosáhnout vírou v Krista a jeho milostí. Proto apoštolát církve a všech jejích členů směřuje především k tomu, aby slovy a skutky obeznámil svět s Kristovým poselstvím a zprostředkoval mu Kristovu milost. To se děje hlavně službou slova a svátostí. Tato služba je zvláštním způsobem svěřena kněžím, ale i laici v ní mají plnit svůj významný podíl, aby byli „spolupracovníky (...) při hlásání pravdy“ (3 Jan 8). Zvláště na tomto poli se apoštolát laiků a služba pastýřů vzájemně doplňují.“²⁰ Cílem evangelizace je opravdu hlásání Ježíše Krista v moci Ducha svatého. Píše o tom rovněž Cantalamessa: „We proclaim that ‘Jesus is Lord’. That proclamation made ‘in the Spirit power’ (...) is proving to be the heart of the charismatic renewal and its biggest strength.“²¹ Toto probuzení by se mělo uskutečňovat v celé církvi, protože abychom mohli evangelizovat efektivně, potřebujeme evangelizovat v moci Ducha svatého, potřebujeme jeho nového vyhlášení.²² Úkolem celé církve je toto poslání opravdu uskutečňovat a ne zanedbávat.²³ Totiž „skutečnost dnešního rychle se měnícího a nezávislého světa s jejími důsledky pro celé lidstvo dává církvi úkol, aby se ptala po smyslu a hodnotě svého vlastního života a své přítomnosti v oné skutečnosti.“²⁴

1.3 Následky opomíjení evangelizace v církvi

„Často dnes slýcháme, že obecně je mnoho katolíků, ale málo křesťanů. Můžeme z toho vyvodit, že na světě je katolíků z hlediska sociologického mnoho, avšak pouze část z nich zakusila, jaké je mít osobní vztah s Ježíšem, vytrvat v tom vztahu a dál za Ježíšem kráčet. Proto právě papež Jan Pavel II. neustále připomínal, že je třeba se k Ježíši vrátit.“²⁵ O krizi víry v církvi určitě velmi dobře víme, její aktuálnost nám možná dokonce nahání hrůzu. Osobně se dokonce domnívám, že většina katolíků osobní vztah s Ježíšem prakticky vůbec žádný nemá. Člověk bez zkušenosti reálného vztahu s Ježíšem prožívá

²⁰ *Druhý vatikánský koncil (Apostolicam actuositatem)*, 6.

²¹ CANTALAMESSA RANIERO, *Sober Intoxication of the Spirit: Filled with the Fullness of God*, Servant Books, Cincinnati, 2005, s. 11.

²² Srov. FLORES JOSÉ H. PRADO, *Nowi ewangelizatorzy dla Nowej Ewangelizacji*, Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha Sp. z o.o., Poznań, 2013, s. 110.

²³ Srov. Tamtéž, s. 87.

²⁴ DE CARVALHO AZEVEDO MARCELO, *Inkulturace a požadavky modernosti*, Refugium Velehrad-Roma, Velehrad, 2000, s. 63

²⁵ Seria Nowej Ewangelizacji, *Nowa Ewangelizacja – Kerymatyczny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, 2012, s. 36.

svou víru velmi povrchně a křesťanství vnímá pouze jako seznam zákazů a příkazů. Jedná se o víru pouze formální, která nemá přesah do osobního života konkrétního jednotlivce a nenese tak žádné viditelné plody. Takový křesťan je křesťanem pouze ze zvyku nebo ze zdánlivé povinnosti a není bohužel žádným přínosem pro evangelizační dílo v církvi i mimo ni. Jak se má však tento „nedělní“ křesťan zapojit do evangelizace, když sám na sobě nezakusil realnost Dobré zvěsti? O čem má tedy svědčit? Protikladem je křesťan, který „se během svého života setkal s Ježíšem a zakusil jeho živou přítomnost, nemůže tuto zkušenost zamlčet a nechat si jen pro sebe.“²⁶ Křesťan „nedělní“ je tak indisponován. Nedostal vlastně ani žádnou možnost Ježíše doopravdy poznat a rozhodnout se ho celým svým srdcem následovat; zbývá mu tak svou víru žít pouze vlašně – nemá vlastně ani možnost se rozhodnout, zda chce být studený, nebo horký (srov Zj 3,15).

1.3.1 Dopad na farnosti

Krise víry není pouhým všeobecným problémem. Její dopad je na první pohled zcela znatelný v životě farností a v osobním duchovním životě farníků. Všechny struktury církve by měly být ve své podstatě misijní a pastorační by měla být expansivní a otevřená²⁷. Jak ale může být farnost ve své podstatě misijní, když nemá dostatek evangelizátorů, kteří by toto misijní poslání svědomitě plnili (srov. Mt 9,37-38)? Pravdou je, že podle statistik počet katolíků v ČR, a tedy i počet farníků v katolických farnostech, rapidně klesá²⁸. Tato skutečnost potvrzuje, že církev v ČR zřejmě misijní není a tudíž se k ní nepřipojují noví lidé, ba naopak ti „staří“ odcházejí nebo prostě vymírají. Všichni určitě velmi dobře známe situaci z průměrné české farnosti, kdy v kostelních lavicích během bohoslužby sedí jen pár babiček, které si s velkou pravděpodobností Bůh brzy povolá na věčnost a počet farníků v statistických tabulkách tak bude zase o něco víc ochuzen. Farnosti jsou prakticky bez života. Proč? Protože v nich nejsou lidé, kteří by tento život, který dává Duch (srov. J 6,63), opravdu „vlastnili“ a předávali jej dál. Farnostem pak nezbývá nic jiného, než se uzavřít do vlastního světa plného bezduchých

²⁶ Seria Nowej Ewangelizacji, *Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, 2012, s. 126.

²⁷ Srov. *Evangelii gaudium*, 27.

²⁸ Srov. Katolický týdeník, *Sčítání obyvatel: katolíků je v ČR milion* [online], dostupné na: <http://www.katyd.cz/clanky/scitani-obyvatel-katoliku-je-v-cr-milion.html> [2015-11-18].

obřadů, ve kterých hraje roli pouze náboženská tradice a nikoli živý vztah s Ježíšem²⁹ – tyto obřady tak často postrádají určitou hloubi. Realita je taková, že „na mnoha místech převládá administrativní aspekt nad pastoračním, jakož i pouhé udílení svátostí bez jiných forem evangelizace“³⁰, což není velmi perspektivní.

1.3.2 Dopad na rodiny

Opomíjením evangelizace v církvi netrpí pouze farnosti, nýbrž také rodiny, které jsou základní buňkou každé farnosti. Často se v rodinách pozastavíme pouze na vnějších projevech tradiční víry. „Většina z nás je velmi závislá na náboženské tradici Katolické církve. Pravidelně se účastníme nedělních bohoslužeb, chodíme do kostela. Avšak může se stát, že v náboženském životě vedeným takovým stylem se už vlastně ani neptáme na základní otázky týkající se osobní modlitby, osobního setkání se s Ježíšem Kristem a každodenního prožívání osobního vztahu s Bohem; a už ani nemluvíme o naslouchání vnuknutí Božího ducha. Může se stát, že se také neptáme na podstatu naší víry: kdo je ten, v koho věřím, který mě zve do své církve, do svého chrámu? Tyto věci se dějí, protože velmi mnoho lidí je závislých právě na vnějších tradičních úkonech. I když se tyto lidé třeba i účastní náboženského života, neznamená to, že víra, kterou vyznávají během bohoslužeb, má reálný přesah do jejich každodenního života. Jejich život však většinou jde svojí vlastní cestou, která není totožná s vyznávanou vírou...“³¹ Taková „tradiční“ víra je určitým způsobem zakrnělá a nevyspělá. Nemotivuje nás k tomu, abychom svou víru prožívali jako odpověď na lásku Ježíše, našeho Pána a Spasitele, nýbrž je prožívána pouze na bázi příkazů a zákazů.³² Stává se, že rodiče vychovávají své děti ke křesťanství v takovéto zakrnělé a nevyspělé víře. Jedná se pak o pouhé úkony vnější „zbožnosti“ a splňování předepsaných norem, které nevedou k životu, nýbrž ke smrti (srov. 2 Kor 3,6).

²⁹ Srov. KOZŁOWSKI JÓZEF, *Życie w Duchu Świątym*, Wydawnictwo Ośrodek Odnowy w Duchu Świątym IHS, Łódź, 1998, s. 27.

³⁰ *Evangelii gaudium*, 63.

³¹ KOZŁOWSKI JÓZEF, *Życie w Duchu Świątym*, Wydawnictwo Ośrodek Odnowy w Duchu Świątym IHS, Łódź, 1998, s. 27-28.

³² Srov. Tamtéž, s. 29.

2 Nová evangelizace

Jaké je tedy východisko z této svízelné situace v církvi? Nebo se máme zkrátka spokojit s tím, že církev taková prostě je, a že se to časem možná nějak spraví? Avšak možná naše svědomí nám nedává poklidný spánek a chtěli bychom najít nějaký způsob, jak to změnit. Konkrétním východiskem je nová evangelizace, ke které nás velmi často vyzýval už papež Jan Pavel II.³³ Jedná se především o evangelizaci pokřtěných, kteří zatím nezakusili Boží lásku a nemají osobní vztah s Ježíšem, tudíž často své křesťanství žijí jen tradičně nebo dokonce vůbec. „Nestačí nám dědictví z minulosti, ani to, které dnes máme. Evangelizace není jako líčidlo, které pouze překrývá skvrny na kůži. Evangelizace je novota v duchu Radostné zvěsti. Pokud by v tomto kontextu nebyla 'nová', museli bychom ji dát jiný název.“³⁴ „Stará“ evangelizace nebyla špatná, nýbrž nepostačující. Mění se totiž adresát a kulturní kontext, proto je třeba přizpůsobit hlásání evangelia těmto novým podmínkám. Evangelizace musí být jednoduchá, zřetelná a používat nové formy hlásání s důrazem na „spásonosnost“, jednoduchost a konkrétnost.³⁵ „Nová evangelizace znamená umístit víru na její místo a vrátit církev na její původní místo. Víra na svém místě znamená mít vztah k Bohu. Víra je především věc vztahů. To je nejdůležitější věc. Víra na prvním místě není nějakým učením, ale jedná se o vztah, o osobní vztah s Bohem.“³⁶

Pojem „nová evangelizace“ zazněl poprvé na Haiti v roce 1983. Vyslovil jej tehdejší papež, Jan Pavel II.: „Nejedná se o opakovanou evangelizaci, nýbrž o novou.“³⁷ ale hovořil o základních předpokladech této 'nové evangelizace' a „zmnínil se o formaci kněží a laiků připravených pro dílo evangelizace. Papež tento pojem užívá opět 12. října 1984 v Santo Domingo při oslavě pětistého výročí evangelizace Ameriky. Od tohoto světlého okamžiku papež hovoří velmi často na toto téma, které se stává součástí jeho učení. Podobně toto téma nacházíme v učení biskupských synod ve vystoupeních

³³ Srov. Opoka, *Nowa ewangelizacja w rozumieniu Jana Pawła II* [online], dostupné na: <http://www.opoka.org.pl/biblioteka/Z/ZM/or201204-nowaew.html> [2015-11-18].

³⁴ FLORES JOSÉ H. PRADO, *Nowi ewangelizatorzy dla Nowej Ewangelizacji*, Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha Sp. z o.o., Poznań, 2013, s. 23.

³⁵ Srov. KS. SEPIOŁO ARTUR, *Nowa ewangelizacja, Śladami Jana Pawła II*, Wydawnictwo „M“, Kraków, 2001, s. 20-21.

³⁶ RUPNIK MARKO I., *Cesty nové evangelizace ve střední a východní Evropě v postmoderní situaci*. In. Van Parys, Michel [et al.], *Nová evangelizace*, Refugium Velehrad-Roma, Velehrad, 2000, s. 40.

³⁷ Tamtéž, s. 23.

biskupů.“³⁸ Dále je také nová evangelizace „reflexí a odpovědí na situaci odkřesťanštěných křesťanských národů, rychle se rozšiřující vliv náboženských sekt a pseudonáboženství.“³⁹

2.1 Evangelizační obnova v církvi

Tato nová evangelizace by měla probíhat v pár oblastech, kterými se v následujících podkapitolách budeme zabývat více podrobně. Probereme tedy postupně tato témata: a) diecéze a farnost jako evangelizační prostředí, b) proměna současné farnosti, c) zájem o život jednotlivce – podmínka evangelizace, d) „pastorační obrácení“ – začátek evangelizační obnovy, e) misijní zaměření diecéze.

2.1.1 Diecéze a farnost jako evangelizační prostředí

Diecéze je konkrétním zpřítomněním Církve – proto výzva k evangelizaci musí být nutně realizována právě v rámci diecéze. Učení Druhého vatikánského koncilu vnímá diecézi v úzké souvislosti s církví všeobecnou, která díky ní dostává konkrétní rámec a specifčnost. Diecéze tak velmi znatelně plní úkoly – církve všeobecné a tím pádem i základní službu církve, tedy evangelizaci⁴⁰. Je důležité, aby realizace pastorální evangelizace v diecézi byla důkladně promyšlena a aby měla reálný dopad na život diecéze a taktéž na život ve farnosti. Farnost je prakticky základní buňkou v diecézi a zároveň je realizací Boží touhy, jenž chce přebývat ve chválách svého lidu (srov. Ž 22,4) – ten fakt se uskutečnil díky Ježíši Kristu (srov. J 1,14), který přebýval a pořád přebývá skrze svého Ducha mezi námi. Abychom však mohli tento Boží projekt realizovat, naše srdce i mysl se musí neustále obracet – je to systematický proces. V závislosti na aktuálních potřebách je nutné obnovit určité formy a způsoby pastorační působnosti a každodenně vnímat vnuknutí Ducha svatého.⁴¹

³⁸ AMBROS PAVEL, *Křesťan a život ve světě: odkaz předkoncilní diskuse teologie "laikátu" a Druhého vatikánského koncilu dnešní praxi církve*, Refugium Velehrad-Roma, Olomouc, 2013 s. 149-150.

³⁹ Tamtéž, s. 151.

⁴⁰ Srov. *Druhý vatikánský koncil (Ad gentes)*, 37.

⁴¹ Srov. Red. BIELA BOGDAN, *Nowa ewangelizacja wyzwaniem dla Kościoła w Polsce*, Wydawnictwo Emmanuel, Katowice, 2011, s. 183-188.

„Jakkoliv lze i nadále považovat územní farnosti za základní pastorační jednotky a za typická prostředí, v nichž se děje vnitřní život církve, je nezbytné, aby byla doplněna duchovními ohnisky (...) novodobými (hnutí s jejich stálými členy a domy, speciální cyklické akce pro mládež, manželé, rodiny apod.). I když zde vždy zůstane zřejmě v principu neodstranitelné nebezpečí pouhého konzumu "duchovní šlehačky" místo sdílení víry a vždy mu budou někteří krátkodobě nebo i dlouhodobě podléhat, není to důvodem k odmítání těchto duchovních ohnisek. Život křesťanů v dobře vedené farnosti, ze které nikdy nikam nevyjdou, je sice stabilní a cenný, ale nemůže zasáhnout všechny typy farníků a naplnit všechny jejich potřeby.“⁴²

2.1.2 Proměna současné farnosti

Životní ideály současných katolíků jsou často v rozporu s evangelijním poselstvím a nemají takřka žádný přínos pro farnost. Tito katolíci nemají také pochopení pro farnost jako takovou, protože ta jim nedává efektivní a aktuální svědectví křesťanského života. Farnost zase často nebývá dostatečně elastická a nevychází vstříc aktuálním potřebám lidí ve své farnosti. Někdy bývá prosazován starý model farnosti, který klade důraz na zvyky a zvyklosti, které většinou nejsou přesvědčivé pro současné lidi a nemotivují je k uskutečňování evangelia ve svém životě.⁴³ Určité změny fungování farnosti jsou prakticky nezbytné a každá farnost by touto proměnou měla projít.

2.1.3 Zájem o život jednotlivce – podmínka evangelizace

Za povšimnutí stojí pořad se měnící kultura ve světě, se kterou je třeba vést neustálý dialog a hledat pořad nové způsoby evangelizace a pastorage. Média jsou soudobým fenoménem ve sdílení informací, a proto by se je v evangelizaci mělo stále víc používat.⁴⁴ Vyžaduje to však od nás, abychom se povznesli nad starobylé zvyky a abychom hledali zcela nové cesty, jak evangelium sdílet se současnými lidmi.

⁴² OPATRŇY ALEŠ, *Pastorage v postmoderní společnosti*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2001, s. 32.

⁴³ Srov. Red. BIELA BOGDAN, *Nova ewangelizacja wyzwaniem dla Kościoła w Polsce*, Wydawnictwo Emmanuel, Katowice, 2011, s. 190-191.

⁴⁴ Srov. Tamtéž, s. 192.

Farnosti by měly brát zřetel na úplně nový životní kontext a hledat odpovědi na aktuální lidské problémy, udržovat soustavný dialog se světským prostředím a schopnost zapojit se do nábožensko-společenských iniciativ. To vše bude mít rozhodující vliv na jednotlivce a na to, jak on vnímá církev, která je tu také proto, aby mu byla vstřícná a otevřená.⁴⁵

Nesmíme však zde zapomínat, že „člověk formovaný současným postmoderním liberalismem je prakticky očkovaný proti pastoraci, která byla v uplynulých staletích směřována k velkým masám lidí pracujících v zemědělství nebo která byla později – se silným sociálním důrazem – směřována do průmyslového prostředí.“⁴⁶

2.1.4 „Pastorační obrácení“ – začátek evangelizační obnovy

„Ve fungování farnosti je nutné navrátit nejvyšší důležitost podstatným evangelijním prvkům a oddělit je od těch méně důležitých (...). K obrácení bohužel nedojde, pokud povrchnost a rituálnost budou stále důležitější, než autentický osobní vztah s Bohem a lidmi.“⁴⁷

Je důležité život ve farnosti uzpůsobit tak, aby každý věřící měl příležitost růst ve víře přiměřeně své aktuální „duchovní úrovni“. Farnost by tak měla mít připravena pestrou nabídku různých forem prožívání víry – vždy se však musí jednat o zprostředkování osobního vztahu s Bohem. Veškeré jiné formy zbožnosti zde v tomto případě žádným přínosem nejsou.

2.1.5 Misijní zaměření diecéze

Tak jako Ježíš posílal apoštoly hlásat Radostnou zvěst, stejně i jejich pokračovatelé (kněží i laici) mají za úkol činit Ježíšovými učedníky všechny ty, ke kterým byli posláni.⁴⁸

⁴⁵ Srov. Red. BIELA BOGDAN, *Nowa ewangelizacja wyzwaniem dla Kościoła w Polsce*, Wydawnictwo Emmanuel, Katowice, 2011, s. 194-195.

⁴⁶ RUPNIK MARKO I., *Cesty nové evangelizace ve střední a východní Evropě v postmoderní situaci*. In. Van Parys, Michel [et al.], *Nová evangelizace*, Refugium Velehrad-Roma, Velehrad, 2000, s. 567.

⁴⁷ Red. BIELA BOGDAN, *Nowa ewangelizacja wyzwaniem dla Kościoła w Polsce*, Wydawnictwo Emmanuel, Katowice, 2011, s. 195.

⁴⁸ Srov. Tamtéž, s. 204.

„Působnost současné diecéze, jež má evangelizační efektivita, musí obsáhnout mnoho různých směrů, musí být prováděna souběžně, propojeně a dalekosáhle. Nemůžeme se spokojit pouze s působností náhodnou (...). Je třeba diecézi obnovit, aby se stala opravdu ze své podstaty misijní.“⁴⁹

2.2 V čem je „nová evangelizace“ nová

Ježíš v Bibli řekl jedno výstižné přísloví: „Kdo se napije starého, nechce nové; řekne: staré je lepší“ (Lk 5,39). A opravdu – někdy nové cesty, nová východiska a nové výzvy se nám zdají být až moc radikální a možná bychom si je radši ani nechtěli připustit k tělu. A co evangelizace – je také tou novou cestou, novým východiskem i novou výzvou? Určitě velmi dobře známe Ježíšův příkaz „Jděte do celého světa a kaďte evangelium všemu stvoření.“ (Mk 16,15), který se stal v církvi už možná určitým klišé. Zkusme však v poslušnosti tomuto příkazu s pevným rozhodnutím a obětavostí odpovědět. Nemůžeme se spokojit pouze s „tradičními“ formami křesťanského života, nýbrž musíme hledat pořád nové způsoby, jak evangelium hlásat a pořád hlouběji prožívat. Obsah evangelia zůstává od začátku neměnný: „Bůh tě miluje, Ježíš je tady kvůli tobě...“; jedná se prakticky o jádro Evangelia a tudíž i o jádro samotné evangelizace. Způsoby sdílení této spásanosné pravdy se však můžou lišit.⁵⁰

Řekli bychom si – proč dělat věci nově? Byla snad „stará“ forma evangelizace špatná? Ne, nebyla špatná, byla však nepostačující. Prvním faktorem je adresát. Nemůžeme žít dál v iluzi, že dnešní člověk má zájem o církev, mši svatou či májovou pobožnost. Neznamená to, že takový člověk nepocítuje hlad po Bohu, žije si však svůj soukromý život a o církev se vlastně vůbec nezajímá. Většina soudobé společnosti nevnímá křesťanské potřeby a nevlastní křesťanskou morálku. A přesně takovým lidem bychom měli evangelium přinést. Zde nestačí pouze odsloužit mši svatou, protože takový člověk její smysl vůbec nepochopí. Nemůžeme také čekat, až k nám on sám přijde, protože ve skutečnosti nepřijde.⁵¹

⁴⁹ Srov. Seria Nowej Ewangelizacji, *Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, 2012, s. 207.

⁵⁰ Srov. Tamtéž, s. 140-141.

⁵¹ Srov. Tamtéž, s. 141.

Dalším faktorem je církev. Měla by se stát jednoduchá a jasná v tom, co hlásá. Nezbytnou nutností je rovněž vycházení směrem „ven“ z našich kostelů, farních kluboven a dalších pro nás „bezpečných“ míst. Ježíš přece řekl „jděte“ a ne „čekejte“ – proto musíme jít směrem „ven“ a dál nečekat, že lidé sami za námi přijdou.⁵²

Poslední klíčovou věcí je forma, která by měla být jednoduchá, zřetelná a spásanosná, samozřejmě s využitím všech dostupných prostředků. Potřebujeme zachovat podstatu evangelia a nabídnout ji našim posluchačům; bez falešné zbožnosti a umělého patosu. Ježíš se také obracel ke svému nebeskému Otci velmi jednoduše a upřímně: „Tatínku...“. A podívejme se také na nás samotné. Zcela určitě nás více oslovují jednoduché, lehce zapamatovatelné a především spásanosné věty a argumenty, než složité fráze – někdy máme úzkostlivý dojem, že ani sám kazatel vlastně nerozumí větám, které zrovna pronáší; a už ani nemluvě o tom, že by si je byl schopný zapamatovat. Je důležité, abychom evangelium přijímali srdcem, a až pak budeme schopni otevřít svá ústa a jazykem srdce dokážeme mluvit srozumitelně a jasně s ohledem na prostředí, ve kterém evangelium hlásáme. Smyslem evangelizace je neustálé prožívání spásy. Cílem evangelizace je tedy pomocí všech dostupných prostředků umožnit lidem setkat se s živým a vzkříšeným Ježíšem – k tomuto setkání bychom je měli dovést a určitým způsobem jim ho zprostředkovat.⁵³ Laici musí být „zvlášť“ školení, jak začít rozhovor s druhými lidmi, věřícími nebo nevěřícími, a jak všechny seznamovat s Kristovým poselstvím.“⁵⁴

2.2.1 Nová v nadšení

Spouštěcím impulsem nadšení je naše osobní setkání s živým Bohem, které nás uschopňuje dělat věci větší, než jsme my samotní (srov. 2 Kor 12,9) a dokonce i věci větší, než ty, které konal Ježíš, když žil ještě tady na zemi (srov. J 14,12). Dokud my sami nebudeme zakořeněni v Kristu (srov. Kol 2,7) a nebudeme s ním přebývat v blízkosti během své osobní modlitby, nezačneme ho radikálně následovat skrze úplné obrácení a nezačneme svědčit o tom, co pro nás vykonal, pak se nedočkáme nárůstu počtu těch, kteří opravdu odevzdali svůj život Ježíšovi a s vírou ho ohlásili svým jediným Pánem

⁵² Srov. Seria Nowej Ewangelizacji, *Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, 2012, s. 142.

⁵³ Srov. Tamtéž, s. 142-143.

⁵⁴ *Druhý vatikánský koncil (Apostolicam actuositatem)*, 31.

a Spasitelem – tedy počtu lidí spasených (srov. Ř 9,9). Pokud naše srdce budou opravdu naplněná ohněm lásky k Ježíšovi, pak naše ústa budou hlásat Jeho poselství a náš život bude stále víc odrazem života Ježíše. Když pocítujeme nadšení ve svém nitru (ve svém srdci), hlásáme evangelium také s nadšením – toto pravidlo je velmi jednoduché. Naše nadšení pro Ježíše může další lidi oslovit pouze tehdy, když my sami jsme ve svém nitru opravdově zakusili oheň Ducha svatého. Měli bychom se tak proto znova „vrátit do večeradla“, zakusit moc Ducha svatého a teprve poté v jeho moci vykročit dál.⁵⁵ „The principal instrument by which the renewal in the Spirit ‘changes people’s lives’ is the baptism in the Spirit (...) this baptism in the Spirit has come forth in a simple and powerful way to renew the lives of millions of believers in almost all of the Christian churches.“⁵⁶ Člověk naplněn Duchem svatým tak dokáže konat velké věci v evangelizačním díle.

Tyto letnice jsou splněným zaslíbením, které nám dal Bůh Otec. Jedná se o dar, který si nemusíme nijak kupovat, protože Ježíš za něj zaplatil svou krví. Pokud žijeme po Duchu svatém a toužíme se jím naplnit, náš život se mění a naše evangelizační činnost je tak plná pomazání a Božího ohně.⁵⁷ Proto už „nemůžeme zůstat klidní a pasivně čekat v našich kostelích (...) je nezbytné přejít od pouhé konzervující pastorace k pastorači rozhodně misijní“⁵⁸.

2.2.2 Nová v metodách

Nová evangelizace není spojena s žádnou civilizací ani předem určeným stylem sdílení evangelia. Evangelium je všeobecné a dostupné všem rasám, národnostem, společenským skupinám atd. – proto způsob jejího sdílení se nedá předem určit ani obsáhnout. Tento způsob je v různých částech světa často zcela odlišný a neustále se vyvíjí. Měl by brát v potaz cílovou skupinu (její věk, mentalitu, životní způsob, zkušenosti, vzdělání atd.) a sdílení evangelia konkrétní skupině přizpůsobit podle její

⁵⁵ Srov. Seria Nowej Ewangelizacji, *Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, 2012, s. 143-144.

⁵⁶ CANTALAMESSA RANIERO, *Sober Intoxication of the Spirit: Filled with the Fullness of God*, Servant Books, Cincinnati, 2005, s. 158-159.

⁵⁷ Srov. TARDIF, EMILIEN, FLORES, José H. Prado, *Dookola świata bez walizki*, Wydawnictwo Ośrodek Odnowy w Duchu Świętym i Wydawnictwo „AND“ Spółka z o.o., Łódź i Warszawa, 1995, s. 147-148.

⁵⁸ *Evangelii gaudium*, 15.

potřeb. Nejedná se zde o změnu samotného obsahu evangelia, ten je neměnný, jedná se však spíše o hlásání své víry čím jak nejlepším a aktuálním způsobem, který bude jakoby na „stejných vlnách“ se současným světem a v něm žijícími lidmi – mělo by se jednat o hledání „společného jazyka“. Volba vhodné metody zde hraje opravdu významnou roli. V hlásání evangelia můžeme použít aktuální formy jako je třeba plakát, letáčky, hudba, moderní písně, hry, pantomima, divadlo, tanec, koncerty, umění, happening, média, osobní rozhovory atd. Existuje také spousta dalších forem, které nám můžou být nápomocné v přinášení Boží přítomnosti mezi lidi. Zabráníme tak odcházení tradičně věřících lidí z církve, kteří zatím neměli osobní zkušenost z živým Bohem, ale také oslovíme lidi nové, kteří v církvi vůbec nežijí a takřka se o ni nezajímají. Měli bychom hledat pořád nové oblasti a způsoby, díky kterým evangelium můžeme hlásat (média, audiovizuální technika, moderní psychologie atd.), přičemž toto hlásání evangelia je důležité tyto oblasti a způsoby propojit s příklady z každodenního života – evangelizování tak pochopí souvislosti a Boží slovo přijmou do svého srdce.⁵⁹

„Musíme hledat nové formy hlásání evangelia. Ty, které jsme používali do dneška, už bohužel nepostačí. Musíme hlásat i na sportovních stadionech a pomocí médií (...) naše představitelství by měla být inspirativní a měla by nás vést k hledání nových forem sdílení evangelia skrze hudbu, umění a aktivity v rámci kultury (...) sportovní stadiony, náměstí, obchodní centra a veškerá seskupení lidí se můžou stát evangelizačním působištěm.“⁶⁰

I Druhý vatikánský koncil hovoří o tom, že se má podporovat dobrý tisk, výroba a promítání filmů, rozhlasové i televizní vysílání a také divadelní umění⁶¹ – to vše by mělo sloužit k evangelizačním účelům.

⁵⁹ Srov. Seria Nowej Ewangelizacji, *Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, 2012, s. 144-145.

⁶⁰ TARDIF EMILIEN, FLORES JOSÉ H. PRADO, *Jezus jest Mesjaszem*, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź, 1992, s. 114.

⁶¹ Srov. *Druhý vatikánský koncil (Inter mirifica)*, 14.

2.2.3 Novým způsobem

„Pokaždé, když se snažíme navrátit k prameni a znovu objevit původní svěžest evangelia, objevují se nové cesty, tvořivé způsoby, jiné výrazové formy, výmluvnější znamení, slova nabitá novým významem pro dnešní svět...“⁶²

Celý evangelizační proces by měl obsahovat tyto dva základní aspekty: a) kérygma, které je především hlásáním Ježíše Krista, b) katechezi, jejímž obsahem je vlastně bohatství křesťanské víry. Bohužel však docházíme k smutnému zjištění, že první aspekt (kérygma) je v pastoraci zcela pomíjen, což nese katastrofální následky. Jedná se o metodickou chybu – je kladen obrovský nátlak na katechizaci a „poučování“, i když u většiny příjemců zatím prakticky nedošlo k znovuzrození (srov. J 3, 5). Klasická pastorační práce nenese velké plody, protože její činnost lidi neoslovuje; tato pastorační práce zakládá, že lidé jsou už na určité duchovní úrovni, kdežto ve skutečnosti opak je pravdou. Nabízí jim tak „delikatesní pokrmy“, kterými jsou doktrína, morálka a ortodoxní učení, avšak oni nejsou schopni tuto „potravu přijmout“ a žijí dál jako pohané. Často je naše doktrinární struktura tak dokonalá, že je vlastně určena lidem, kteří se zatím neobjevili na obzoru. Podstatou nové evangelizace by tak mělo být osobní obrácení křesťanů, kteří svou vírou prožívají velmi povrchně a zatím osobně nezakusili Boží lásku a spásu v Ježíši Kristu. Čím jednodušší způsob sdílení evangelia zvolíme, tím líp. Je však nutné, abychom hledali nové cesty v hlásání evangelia, v modlitbě, v životě ve společenství atd. Duch svatý je režisérem nové evangelizace. Právě jím nás Bůh pomazává a posílá nás v Jeho moci k lidem, kterým máme evangelium hlásat. Toto hlásání by mělo směřovat k samotným hlubinám srdce a ne pouze k intelektu, mělo by rovněž obsáhnout celého člověka (duši i tělo).⁶³ „Kérygma nepotřebuje neevangelijní zbožnost (...) kérygma je nejlepší cesta k hlubokému prožívání svátostného života. Avšak když během prvního hlásání přeceňujeme hodnotu svátostí, stáváme se obětí 'sakramentalismu', čímž vlastně dochází k znehodnocení svátostí a oslabení apoštolského hlásání.“⁶⁴

Podívejme se tedy, jakými způsoby může být nová evangelizace realizována. Nejdřív uvedeme evangelizaci ve společenství, ve kterém se zapojují společně kněží

⁶² *Evangelii gaudium*, 11.

⁶³ Srov. *Seria Nowej Ewangelizacji, Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, 2012, s. 146-148.

⁶⁴ FLORES JOSÉ H. PRADO, *Nowi ewangelizatorzy dla Nowej Ewangelizacji*, Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha Sp. z o.o., Poznań, 2013, s. 156.

i laici. Zakládá, že v církvi mají evangelizovat všichni – ne pouze kněží, ale i laici.⁶⁵ Tento způsob je velmi praktický a efektivní. Kněz, jakožto pastýř společenství, má dobrý teoretický i znalostní základ v oblasti víry, a laici, jakožto spolupracovníci kněze, mají výborný a velmi reálný přehled o tom, jakým způsobem svět nyní žije a jak se dá co nejlíp oslovit lidi, kteří v tomto světě žijí. Vzniká tak přínosná pro obě strany symbióza.⁶⁶

Dál je tady evangelizace v moci Ducha svatého skrze charismata. Na základě Ježíšova příkladu (srov. Mt 4,23) by každá evangelizace měla obsahovat tyto dva faktory: a) hlásání slova, b) znamení a zázraky. Hlásané slovo by totiž mělo být podpořeno znameními a zázraky, které potvrzují moc hlásaného slova a dosvědčují jeho pravdivost.⁶⁷ Podle Cantalamessy jsou charismata dary, kterými Bůh obdaroval jednotlivé údy pro posvěcení celého Kristova těla.⁶⁸ Určitě známe také Ježíšova slova „Jestliže však vyháním demony prstem Božím, pak už vás zastihlo Boží království.“ (Lk 11,20), která velmi zřetelně poukazují na důležitost viditelných znamení a zázraků v evangelizaci.

Dalším způsobem je evangelizace smíření. Jedná se o hlásání evangelia v prostředích, kde vládne nepřátelství mezi určitými kulturními skupinami, národnostmi atd.⁶⁹

Evangelizace vizuální působí na náš zrak a její náplní jsou tak činnosti vydavatelské a reklamní.⁷⁰

Jako poslední příklad zde musíme uvést evangelizaci ekumenickou. Katolíci by měli spolupracovat se svými bratry ve víře, s protestanty, a to v jednotě, v pokoře a bez nezdravé rivality. Společná působnost křesťanů z různých církví už přinesla hojné plody, a proto je důležité tento faktor neopomíjet. Když budou mezi křesťanskými evangelizátory podíly, nebude možno dosáhnout takové evangelizační efektivity, jako je tomu v případě působnosti společné. Společenství všech křesťanů, které věří v Ježíše Krista a s horlivým nasazením touží po spáse celého světa, by se nemělo uzavírat na vnuknutí Ducha svatého, který zve všechny křesťany k plné a viditelné jednotě (srov. J 17,20-26). Evangelizace v jednotě a ve smíření má neskutečnou sílu a je velkým

⁶⁵ Srov. *Seria Nowej Ewangelizacji, Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, 2012, s. 148.

⁶⁶ Srov. *Tamtéž Kościele*, s. 148.

⁶⁷ Srov. *Tamtéž*, s. 148.

⁶⁸ Srov. CANTALAMESSA RANIERO, *Zpěv Ducha*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2001, s. 250.

⁶⁹ Srov. *Seria Nowej Ewangelizacji, Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, s. 148-149.

⁷⁰ Srov. *Tamtéž*, s. 149.

svědectvím pro nevěřící.⁷¹ „Požadavek hlásání evangelia dnešnímu člověku se pro církve a církevní společenství stává 'příčinou naděje', právě pokud jde o křesťanskou jednotu.“⁷²

⁷¹ Srov. Seria Nowej Ewangelizacji, *Nowa Ewangelizacja – Kerymatyczny impuls w Kościele*, Wydawnictwo Przystanek Jezus, Gubin, s. 149.

⁷² SVATOŇ ROBERT, Jednota a poslání: podněty k reflexi o vztahu mezi ekumenismem a misijním působením církve. *Studia theologica*, 2014, roč. XVI, č. 3, s. 79.

3 Evangelizační společenství Zacheus

Jen těžko si dokážeme představit situaci, že bychom Evangelium hlásali s novým nadšením, pomocí nových metod a novými způsoby pouze samostatně. Je to prakticky nezvládnutelná výzva. Ježíš měl také tým mnoha učedníků a posílal je před sebou, aby připravili místo pro jeho další působnost – tito učedníci nebyli vysíláni samostatně, nýbrž po dvou (srov. Lk 10,1). A co udělali apoštolové a učedníci po Ježíšově nanebevstoupení? Shromáždili se ve večeradle a očekávali, až na ně sestoupí Duch svatý. Poté vystoupil Petr a za podpory jedenácti apoštolů vyhlásil „nejefektivnější“ kázání jaké kdy bylo proneseno. Jeho slova měla takovou moc, že se obrátilo a přijalo křest až tři tisíce lidí, kteří se tak stali členy církve (srov. Sk 1-2). „Plodem seslání Ducha svatého je hlásání Ježíše Krista s opravdovou mocí.“⁷³ Dále pak je tady další plod – nová láska k Ježíšovi. Je zřetelně vidět, že „Petr je nyní schopen obětovat svůj život za Ježíše.“⁷⁴ Když si přečteme sled dalších událostí, jak se církev později vyvíjela, vždy narazíme na velmi podstatný fakt – křesťané tvořili společenství a scházeli se ke vzájemné modlitbě a lámání chleba, navzájem si pomáhali v prostředí plném bratrské lásky. Církev dostala od Ježíše příkaz k „hlásání spásy a zvěstování radostného poselství o eschatologickém Kristově království“⁷⁵ a od začátku byla tomuto příkazu poslušná. Tato společenství byla zpravidla misijní a tudíž i s evangelizačním zaměřením. Tato evangelizace vždy probíhala v týmu lidí, a i když byli vysíláni misionáři, kteří zakládali nové církevní obce nebo povzbuzovali k dalšímu růstu už ty dříve založené, vždy chodili minimálně „po dvou“ a mohli počítat se soustavnou podporou konkrétní obce, která jim na cestách pomáhala modlitebně i finančně. Opravdu se tak nedá říci, že by v církvi působili samostatní jedinci, kteří evangelizují; i za každým „jedincem“ vždy stojí tým lidí nebo konkrétní evangelizační společenství, které se do evangelizace také zapojuje.

„Nepostačí se jen znovuzrodit. Musíme růst; a to není možné jinak, než v harmonii s celým Kristovým tělem (...) Ježíš přišel na svět, aby nás naučil žít jako Boží Syn. Poté nám poslal svého Ducha, který nám umožní takto opravdu žít. Není cílem kopírovat mnoho 'Ježíšů', ale tvořit jedno jediné mystické Kristovo tělo. Můžeme obeplout celý

⁷³ CANTALAMESSA RANIERO, *Žycie w mocy Ducha*, Wydawnictwo SALWATOR, Kraków, 2006, s. 46.

⁷⁴ Tamtéž, s. 46.

⁷⁵ FRANZEN AUGUST, *Malé církevní dějiny*, Zvon, Praha, 1995, s. 20.

svět na dřevěném voru, někdo možná dokáže samostatně zdolat horský vrchol, nikdo si však netroufne jít sám přes poušť. Potřebujeme konvoj křesťanského společenství, která nám bude pomáhat, povzbuzovat a udávat ten správný směr do zaslíbené země.⁷⁶

3.1 Obecné informace

Společenství Zacheus je katolické charismatické společenství, jehož hlavním posláním je evangelizace, která je uskutečňována skrze hlásání kérygma (radostné zvěsti o milujícím Bohu Otci, Spasiteli Ježíši Kristu a příslibu Ducha svatého). Cílem tohoto společenství je – tak jako biblická postava Zacheus – poznávat Ježíše stále hlouběji a tuto reálnou osobní zkušenost sdílet s ostatními. V tomto společenství je prostor jak pro vlastní formaci, čím se rozumí osobní růst ve víře jednotlivých členů společenství, tak pro široce rozuměnou evangelizaci.⁷⁷

3.2 Realizace cílů nové evangelizace skrze společenství Zacheus

Společenství Zacheus jde v duchu nové evangelizace a věrně naplňuje její cíle a výzvy. Odkud pramení tato jistota? Společenství totiž spolupracuje se Školou evangelizace sv. Ondřeje, která má kérygmatické, evangelizační i charismatické zaměření. Společenství používá metodiku této Školy, která je silným evangelizačním prostředkem. Klíčový je zde citát z bible: „Boží moc provázela svědectví apoštolů o vzkříšení Pána Ježíše a na všech spočívala veliká moc“ (Sk 4,33). Škola se tímto citátem řídí a vysvětluje jej takto – apoštolové nejsou zde vnímáni jako samostatní jedinci, ale jako apoštolské společenství sjednocené s Petrem (čili s papežem). Jejich svědectví o vzkříšení Pána je vlastně syntézou kérygmatu (hlásání smrti a vzkříšení Ježíše Krista

⁷⁶ TARDIF EMILIE, FLORES JOSÉ H. PRADO, *Dookola świata bez walizki*, Wydawnictwo Ośrodek Odnowy w Duchu Świętym i Wydawnictwo „AND“ Spółka z o.o., Łódź i Warszawa, 1995, s. 153-154.

⁷⁷ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Charakteristika a cíle* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/o-nas-2/charakteristika-a-cile/> [2015-11-18].

až do jeho druhého příchodu) a je prováděna s odvahou a přesvědčením Ducha svatého a pomocí charismat. Vize Školy je odvážná, avšak velmi výstižná – odpovědět na výzvu Ježíše, který své učedníky posílá hlásat evangelium až na sám konec země – s tím, že je kladen důraz na formaci nových evangelizátorů pro novou evangelizaci třetího tisíciletí. Formací se zde rozumí důkladná příprava příštích evangelizátorů na budoucí evangelizační činnost. Škola chce vytvořit dobré podmínky pro to, aby církev byla současně a soustavně evangelizována i evangelizující.⁷⁸

Vždy, když dál budeme mluvit o společenství Zacheus, bude se to vlastně týkat i Školy evangelizace sv. Ondřeje. Jsou to dvě složky, které se navzájem prolínají. Škola dává Společenství metodu a Společenství zase dává Škole tým nadšených lidí, kteří jsou schopni tuto metodu vždy a všude zpřítomňovat.

3.2.1 KE-KA-KO

Všechno, co jsme si teď řekli, by se dalo vystihnout zkratkou KE-KA-KO. KE (kerygma) čili kérygma, které je srdcem a podstatou evangelizace všech dob, představuje samotného Ježíše; KA (karisma) čili charismata, která jsou znamením Boží věrnosti, umožňují nám zakusit, že Ježíš opravdu žije; KO (koinonia) čili společenství, které je plodem evangelizace a předzvěstí života v Božím království. Tyto tři faktory spolu těsně souvisí a jsou základem plodné evangelizace.⁷⁹

Kérygma je zvěstí o smrti a zmrtvýchvstání Ježíše, což je základem křesťanského života a prvním krokem evangelizačního procesu s cílem dovést evangelizovaného k znovuzrození. Skrze tuto obyčejnou předpověď se uskutečňuje jeho spása. Proto sv. Pavel říká „Nestydím se za evangelium: je to moc Boží ke spasení pro každého, kdo věří“ (Ř 1,16) a také „Bůh se ve své moudrosti nedal světu poznat jejich vlastní moudrostí“ (1 Kor 1,21). Obsahem kérygmatu je samotný Ježíš jako zemřelý, vzkříšený a oslavený, jako spasitel, pán a mesiáš. Cílem kérygmatu je spása jednotlivce i celého světa a také společné osvobození skrze osobní setkání s Ježíšem

⁷⁸ Srov. Szkoła Ewangelizacji Świętego Andrzeja, *Projekt Pastoralny*, Biuro Krajowe Szkoły Ewangelizacji Świętego Andrzeja w Polsce i Wspólnota Chrystusa Zmartwychwstałego „Galilea”, 2011, s. 6-7.

⁷⁹ Srov. Tamtéž, s. 9.

zmrtevýchvstalým, který nás naplňuje Duchem svatým a jeho dary. Takto se stáváme jeho svědky, kteří jsou posláni přinášet Boží království dalším lidem.⁸⁰

Proč má Škola i rozměr charismatický? Odpovědí na tuto otázku nechť nám bude tento úryvek z bible: „Ty, kdo uvěří, budou provázet tato znamení: Ve jménu mém budou vyhánět demony a mluvit novými jazyky; budou brát hady do ruky, a vypijí-li něco smrtícího, nic se jim nestane; na choré budou vzkládat ruce a uzdraví je.“ Když jim to Pán řekl, byl vzat vzhůru do nebe a usedl po pravici Boží. Oni pak vyšli, všude kázali; a Pán s nimi působil a jejich slovo potvrzoval znameními“ (Mk 16,17-20). Charismata jsou dary Ducha svatého a slouží k společnému dobru a budování těla Kristova zde na zemi. Napomáhají hlásání Dobré zvěsti, která je díky nim více věrohodná a „hmatatelná“. Charismata také poukazují na Boží moc, lásku a věrnost.⁸¹

Bez posledního rozměru, kterým je společenství, by však tato myšlenka byla neúplná. Proč je společenství vůbec tak důležité? Bůh je společenstvím lásky: Otce, Syna a Ducha svatého. Bůh nechtěl spasit lidi jednotlivě, ale ve společenství. Vytvořil lid, se kterým uzavřel smlouvu a formoval ho skrze proroky. Ježíš pak vytvořil nový lid, kde už nemá žádný význam rozdílnost ras, jazyků či hranic území. Lid je sjednocen ve víře a putuje do zaslíbené země. Díky vylití Ducha svatého se v Den letnic z tohoto lidu stává součástí lidu Božího. Posláním církve je evangelizace. Církev (společenství) evangelizuje a tímto způsobem buduje Boží království, aby všechno bylo sjednoceno v Kristu (srov. Ef 1,10). Důležitými póly společenství jsou rodina (malé společenství) a církve (velké společenství). Pokud zde hovoříme o církvi, musíme rovněž připomenout o důležitosti ekumenismu. Ježíš se kdysi modlil, aby „všichni byli jedno (...) aby tak svět uvěřil, že ty jsi mě poslal“ (srov. J 17,21). Tato jednota je znamením Boží přítomnosti mezi námi křesťany a vytváří obrovský potenciál k evangelizaci.⁸²

3.2.2 Pedagogika, metodologie a učební postupy

Škola se řídí těmito pedagogickými pravidly, která jsou určitým kritériem plodné evangelizace. Jsou jimi: a) Teologické pravidlo sv. Pavla z Tarsu: „Já jsem zasadil,

⁸⁰ Srov. Szkoła Ewangelizacji Świętego Andrzeja, *Projekt Pastoralny*, Biuro Krajowe Szkoły Ewangelizacji Świętego Andrzeja w Polsce i Wspólnota Chrystusa Zmartwychwstałego „Galilea”, 2011, s. 9-10.

⁸¹ Srov. Tamtéž, s. 10.

⁸² Srov. Tamtéž, s. 11.

Apollos zaléval, ale Bůh dal vzrůst“ (1 Kor 3,6), b) Ježíšovo pravidlo podle evangelia: „Učte se ode mě“ – Ježíš je zároveň Mistrem i samotným učením, c) Filosofické pravidlo: „Nihil est in intellectu, quod non prius fuerit in sensu“ (Není nic v mysli, pokud to nebylo dříve ve smyslech), d) Prorocké pravidlo Jeremiášovo: Jr 31,34, e) Pragmatické pravidlo: „Nové víno do nových měchů“ – nová mentalita, f) Pedagogické pravidlo: „Vyučovat – skrze didaktiku k praxi“.⁸³

Kromě pravidel je však důležitá i metoda. Zde uvádíme metodologické systémy Školy. Tato výuka by měla být: a) aktivní – učedník je účastníkem a je tak zúčastněný, b) významová – výuka se opírá o to, co už účastník zná, c) zaměřený na rozměr osobní a zároveň společenský, d) imploze – exploze, jedná o syntetizaci a rekapitulaci, aby obsah výuky byl zažitý, e) zjevení Ducha svatého – díky evangelizaci se učíme evangelizovat.⁸⁴

No a jako poslední uvedeme didaktické postupy, podle kterých by evangelizace měla probíhat. Je jich dvanáct: a) poznat člověka, kterého budeme evangelizovat, b) podporovat a rozvíjet u něho význam vlastní hodnoty, c) motivovat a zaujmout prezentací, d) hudba, e) vytvářet prostředí pro integraci společenství výuky, f) kreativita, g) od teorie k praxi, h) úkoly účastníků: zkoumat, hodnotit, odhadovat a ptát se, i) opakovat, j) rekapitulovat pro zapamatování a pochopení, k) příklady pro vyjádření svědectví pro život, l) rekapitulovat, aby byla výuka vždy pod kontrolou, m) celistvá výuka s přihlédnutím na celé tělo zvláště na smysly a city.⁸⁵

Tyto tři faktory tak tvoří originální metodologii Školy. Evangelijní poselství měnit nemůžeme, ale můžeme hledat lepší a pořád nové způsoby, jak je předávat. „Církev totiž neutrpí porážku s ohledem na poselství, které hlásá, ale může utrpět porážku ve způsobu jejího hlásání.“⁸⁶

⁸³ Srov. Szkoła Ewangelizacji Świętego Andrzeja, *Projekt Pastoralny*, Biuro Krajowe Szkoły Ewangelizacji Świętego Andrzeja w Polsce i Wspólnota Chrystusa Zmartwychwstałego „Galilea”, 2011, s. 12.

⁸⁴ Srov. Tamtéž, s. 13.

⁸⁵ Srov. Tamtéž, s. 13.

⁸⁶ Srov. Tamtéž, s. 13.

3.3 Charakteristika společenství Zacheus

Společenství Zacheus nyní působí v České republice, v Polsku a ve Velké Británii. V ČR funguje v současné době na čtyřech místech – v Jablunkově, v Hati, v Ostravě a v Českém Těšíně. Každá tato farnost je velmi specifická a odlišná, proto se evangelizační působnost Společenství těmito kritérii řídí a od nich se odvíjí – snaží se svou působnost co nejlépe přizpůsobit danému místu (aktuálním potřebám, požadavkům, regionální mentalitě atd.). Přesto však existuje pár důležitých faktorů, které toto Společenství sjednocují a udržují v soustavném kontaktu. Řekněme si alespoň o některých z nich.

3.3.1 Společná formace

Formace slouží k osobnímu růstu členů Společenství. Druhů formace je hned několik.

Prvním typem jsou pravidelná modlitebně-formační setkání. Probíhají zpravidla jednou za měsíc v kostele nebo ve farní budově. Součástí takového setkání je modlitba i formace - chvály, modlitba k Duchu svatému, promluva na konkrétní téma, osobní svědectví a závěrečná modlitba. Setkání má vždy nějaké téma, které je aktuální a nese praktický užitek do každodenního osobního či duchovního života. Je kladen důraz, aby vše bylo podle „KE-KA-KO“ – obsahovalo prvky kérygma, bylo charismatické a bylo provedeno ve společenství. Nejčastějšími tématy jsou otázky týkající se Boží lásky, hříchu, spásy v Ježíši, osobního obrácení, působení Ducha Svatého v našem životě a společenství, které v Kristu tvoříme. Někdy se však podle potřeb objeví i nějaké téma se zaměřením na mezilidské vztahy, manželský dialog, přípravu na manželství nebo jiné životní povolání. Tato setkání jsou otevřená pro všechny zájemce a nevyžadují pravidelnou účast. Setkání končí závěrečným požehnáním, které uděluje kněz.⁸⁷

Dalším typem formačních setkání jsou tzv. malé skupinky. Tato setkání na rozdíl od setkání modlitebně-formačních probíhají doma, kde se také skupinky setkávají. Každá skupinka má kolem pěti lidí. Setkání jsou asi sedmkrát do roka a jejich náplní je modlitba,

⁸⁷ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Modlitebně-formační setkání* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/modlitebne-formacni-setkani/> [2015-12-30].

konkrétní formační téma a vzájemné sdílení. Mají zaměření spíše na jednotlivce a na skupinku samotnou, proto jsou tato setkání spíše uzavřená a jen zřídka přijímají nové členy. Zde je kladen důraz především na důvěru, vzájemnou otevřenost a osobní růst ve víře i osobní rozvoj. Téma setkání je předem určeno podle formačního roku – záleží, na kterém roce formace daná skupinka aktuálně je (o formačních letech a stupních si řekneme níže).⁸⁸

Jako poslední typ formačních setkání zde uvedeme „Manželské spolčo Zacheus“. Tato setkání jsou určena především pro manželské páry a probíhají pravidelně jednou za měsíc. „Manželské spolčo Zacheus“ se rovněž schází doma, na rozdíl však od malých skupinek je otevřené pro nové zájemce a má i tak trochu evangelizační charakter, protože často do skupinky přicházejí nové páry (někdy se jedná i o lidi takřka nevěřící). Optimální počet je 3-6 manželských párů na skupinku. Vždy když nějaká skupinka tento limit překročí, z této skupinky vzniká skupinka nová (např. nějaká skupinka se sedmi manželskými páry se rozdělí na dvě skupinky po tři a čtyři páry, tyto skupinky tak zase mohou přibírat další členy); díky tomu je v těchto skupinkách nenápadný, avšak velmi znatelný evangelizační potenciál. Cílem „Manželského spolča Zacheus“ je pomoci manželským párům vybudovat hlubší vzájemný vztah a prohloubit jejich vztah s Bohem. Důsledkem prohloubení těchto vztahů je vytvoření velmi dobrého prostředí pro výchovu dětí v křesťanském prostředí a v křesťanském duchu. Tato setkání vedou k lepšímu sebepoznání a k hlubšímu poznání svého protějšku a umožňují konfrontovat vlastní „manželské“ i „rodinné“ zkušenosti se zkušenostmi dalších členů skupinky. Tato setkání však mají přesah i do života celé rodiny – dochází k prohloubení vzájemných vztahů mezi rodiči a dětmi, dochází ke vzájemné integraci a zakoušení reálnosti a moci Evangelia.⁸⁹

⁸⁸ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Malé skupinky* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/male-skupinky-2/> [2015-12-30].

⁸⁹ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Manželské spolčo Zacheus* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/manzelske-kruhy/co-je-to/> [2015-12-30].

3.3.2 Evangelizační kurzy

Škola Evangelizace sv. Ondřeje má rovněž připravenou širokou škálu evangelizačních a formačních kurzů. Jedná se celkově o 21 kurzů, které jsou seřazené do 3 hlavních etap, z čehož každá etapa obsahuje 7 kurzů.⁹⁰

Základní etapa pojednává o základech křesťanského života. Najdeme tam kurz Nový život, jehož obsahem je kérygma; kurz Emauzy, který je o moci Božího slova; kurz Jan, který je zaměřen na formaci učedníků; kurz Ježíš ve čtyřech evangeliích, kde se poznává hlouběji Ježíše, jak ho popisují evangelia; kurz Dějiny spásy, kde můžeme vnímat Boží plán, jenž se uskutečňuje v dějinách celého světa i v našem osobním životě; kurz Mojžíš formuje lídry a kurz Blahoslavenství hovoří o cestě ke štěstí skrze život podle blahoslavenství.⁹¹

Druhá etapa – etapa rozvoje je zaměřena na přípravu k plnění evangelizační mise ve svém okolí. Patří tam tyto kurzy: kurz Pavel je zaměřen na formaci nových evangelizátorů; kurz Timotei učí, jak číst a zapamatovávat si Písmo svaté; kurz Apollos formuje nové hlasatelé Evangelia; kurz Pavlovo tajemství je o klíči ke zdárnému zakládání nových společenství; kurz Letnice o evangelizaci s velkou mocí; kurz Úvod do Písma svatého a kurz Lukáš, jež je zaměřen na apologetiku.⁹²

Třetí etapa je etapou doplňující. Je zaměřena na to, jak formovat nové evangelizátory

– čili se vlastně jedná o formaci těch, kteří budou formovat další. Vyjmenujme si tedy kurzy z této poslední etapy: kurz Maria je jakoby Kristovým dopisem pro nás; kurz Teologie Písma svatého; kurz Maranatha, který probírá knihu Zjevení; kurz Petr, jež je o ekzeziologii; kurz Melchizedech zaměřený na liturgii; kurz Nehemiáš pojednává o veřejné nauce Církve a kurz Jitro je zaměřen na ekumenismus.⁹³

Těchto 21 kurzů tak tvoří určitý logický celek a nese v sobě solidní evangelizační potenciál. Kromě těchto oficiálních kurzů Školy si však společenství Zacheus vytvořilo

⁹⁰ Srov. Szkoła Ewangelizacji Świętego Andrzeja, *Projekt Pastoralny*, Biuro Krajowe Szkoły Ewangelizacji Świętego Andrzeja w Polsce i Wspólnota Chrystusa Zmartwychwstałego „Galilea”, 2011, s. 17.

⁹¹ Srov. Tamtéž, s. 17.

⁹² Srov. Tamtéž, s. 17.

⁹³ Srov. Tamtéž, s. 17.

i své autorské kurzy, jako je třeba kurz Děti Krále pro děti, kurz Heuréka pro mládež nebo kurz Společná cesta pro manželské páry.⁹⁴

3.3.3 Formační stupně

Ve společenství Zacheus existují tři formační stupně.

Součástí prvního formačního stupně jsou všichni ti, kteří se účastní setkání Společenství, ať už se jedná o modlitebně-formační setkání, večerní kavárnu nebo setkání Manželského spolča Zacheus. Toto období je určitým porozhlédnutím se po tom, jaké má Společenství charisma, jak funguje a zda se chce stát jeho součástí.⁹⁵

Druhý formační stupeň je charakteristický tím, že už vyžaduje určité rozhodnutí. Členové tohoto formačního stupně se zavazují být členy společenství Zacheus. Podmínkou pro vstup do Společenství je absolvování kurzu Nový život, kurzu Heuréka nebo kurzu Společná cesta, aktivní účast v životě Společenství a účast na setkáních Malých skupinek. Je doporučeno, aby tito členové absolvovali jeden až tři evangelizační kurzy ročně a také aby jednou týdně ve ztišení adorovali. Tito lidé mohou hlasovat ve volbách ve Společenství (týká se to především voleb na lídra a zástupce lídra Společenství). Délka tohoto formačního stupně je 4 roky, takže je dočasná. Členové mohou kdykoliv tento formační stupeň přerušit nebo i z něho vystoupit.⁹⁶

Třetím formačním stupněm se rozumí trvalé členství ve společenství Zacheus. Mohou však zde vstoupit pouze absolventi druhého formačního stupně, kteří tento formační stupeň zdárně ukončili. Jedná se zde o promyšlené rozhodnutí stát se součástí společenství Zacheus. Tento stupeň není časově omezen. Jeho náplní jsou setkání v malých skupinkách (je jich však jen 5 během roka), tvoření ještě hlubších vztahů mezi bratry a sestrami ve Společenství a vzájemná duchovní i materiální podpora (je zde možnost dobrovolně dávat desátky). Další pravidla jsou stejná jako pro druhý formační stupeň.⁹⁷

⁹⁴ Srov. Škola evangelizace sv. Ondřeje, *Čím je a čím není škola* [online], dostupné na: <http://www.novaevangelizace.cz/cim-je-a-cim-neni-skola> [2015-12-30].

⁹⁵ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Formační stupně* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/formacni-stupne/> [2015-12-30].

⁹⁶ Srov. Tamtéž.

⁹⁷ Srov. Tamtéž.

3.3.4 Formy evangelizační činnosti

Ve společenství Zacheus kromě mnoha druhů a způsobů formace jsou připravené určité formy evangelizace. Nyní si ukážeme, jaké evangelizační aktivity jsou ve Společenství přítomné a které se zároveň dají použít v každém jiném evangelizačním společenství nebo i farnosti.

Jako první uvedeme charismatické bdění s modlitbou za uzdravení. Jedná se o modlitební večer, který se koná v kostele pravidelně vždy jednou za měsíc, a jehož náplní je sjednocení se věřících i nevěřících před Boží tváří. Bdění tradičně začíná růžencem, během kterého je příležitost přistoupit ke zpovědi, poté následuje mše svatá s promluvou předem pozvaného hosta bdění a s chválami po svatém přijímání (během chval probíhá modlitba za uzdravení nebo modlitba smíření a bývají zde také pronášena prorocká slova vnuknutá Duchem svatým), tato bohoslužba je centrálním bodem programu každého bdění. Po ní následuje krátká pauza na občerstvení. Poté bdění pokračuje adorací Nejsvětější Svátosti, jejíž cílem je naslouchat Božímu hlasu skrze pronášené modlitby, zpěv písní a vnímání prorockých slov. Bdění končí přímluvnými modlitbami s naložením rukou – každý účastník bdění může k takovéto modlitbě v konkrétním osobním úmyslu přistoupit, přímluvci na něj naloží ruce a modlí se za něj.⁹⁸

Dalším typem evangelizační aktivity je večerní kavárna. Je založena na mezilidských vztazích, přátelských rozhovorech a příjemné atmosféře. Účastníci kavárny si můžou objednat chutné káfé, ovocný koktejl nebo nealkoholický drink, delikatesní dezert nebo studenou vodu s ledem a citrónem. Design kavárny má jasně evangelizační podtext – na stěnách visí plakáty s evangelizačními nápisy, je možno si vzít lísteček s biblickým citátem, v pozadí hraje křesťanská hudba atd. Tato kavárna funguje jednou měsíčně a je otevřena po dobu 2 hodin. V rámci programu je vždy zajištěn nějaký host, který svým svědectvím nebo krátkou prezentací na určité téma evangelizačně obohatí atmosféru kavárny. Tato forma evangelizace je velmi jemná a nenásilná, avšak velmi účinná. Je tam dostatečný prostor pro vzájemnou integraci, prohlubování vztahů, ale i rozhovory o duchovních věcech a otázkách. Často zde přicházejí nevěřící lidé, kteří

⁹⁸ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Bdění* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/bdeni/> [2015-11-18].

by se báli přijít hned poprvé do kostela, poté se mají možnost postupně zapojovat do života společenství.⁹⁹

Další alternativou jsou kurzy Alfa, které společenství Zacheus rovněž pořádá. Je to celosvětový evangelizační fenomén, o kterém si více můžete přečíst na oficiálních stránkách kurzů Alfa.¹⁰⁰

Příležitostně bývají rovněž pořádány evangelizační chválové koncerty, křesťanské silvestrovské noci, různé hudební i umělecké workshopy, evangelizační večery v různých farnostech a další. Za povšimnutí zde stojí každopádně Dny společenství Zacheus, kterého se účastní všechny společenství Zacheus (Jablunkov, Hať, Ostrava a Český Těšín) i všechny společenství, která se společenstvím Zacheus spolupracují. Je to akce, jejíž cílem je udržovat v jednotě celé Společenství a oslovovat případně i nové zájemce – tato akce má rodinný charakter s jemným evangelizačním podtextem, je tak přístupná i pro lidi nevěřící.¹⁰¹

3.3.5 Slovo pastýře

Jedná se o krátké povzbuzující slovo pastýře společenství Zacheus, kterým je aktuálně o. dr Wit Chlondowski OFM. Vždy první den v měsíci je na webových stránkách Společenství umístěno video, ve kterém o. Chlondowski sdílí s celým Společenstvím slovo, které mu Bůh, jakožto pastýři společenství, klade na srdce. Video je sice polsky, ale s českými titulky; může jej tak shlédnout každý člen Společenství kdekoliv a kdykoliv – ať už doma, při práci nebo na cestách. Tato promluva je natolik krátká, že si na ní lze najít v každodenním spěchu čas a zase natolik dlouhá, že je obrovským duchovním obohacením pro každého posluchače.¹⁰²

⁹⁹ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Večerní kavárna* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/vecerni-kavarna/> [2015-11-18].

¹⁰⁰ Doplnující info: <http://www.kurzyalfa.cz/>.

¹⁰¹ Doplnující info: <http://zacheus.eu/>.

¹⁰² Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Slovo od Pastýře* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/slovo-od-pastyre/> [2015-11-18].

3.4 Společenství Zacheus jako Kristovo tělo

Je důležité celou církev, ale i každé evangelizační společenství vnímat jako Kristovo tělo. Abychom lépe pochopili celý kontext, přečtème si úryvek z Bible, kde apoštol Pavel celou věc důkladně vysvětluje: „Pokud jde o duchovní dary, bratří, nechtěl bych vás nechat v nevědomosti. Pamatujete se, že když jste byli pohané, táhlo vás to neodolatelně k němým modlám. Proto vám zdůrazňuji, že žádný, kdo mluví z Ducha Božího, neřekne: „Ježíš buď proklet,“ a že nikdo nemůže říci: „Ježíš je Pán,“ leč v Duchu svatém. Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu. Jednomu je skrze Ducha dáno slovo moudrosti, druhému slovo poznání podle téhož Ducha, někomu zase víra v témž Duchu, někomu dar uzdravování v jednom a témž Duchu, někomu působení mocných činů, dalšímu zase proroctví, jinému rozlišování duchů, někomu dar mluvit ve vytržení, jinému dar vykládat, co to znamená. To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce. Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem. Neboť my všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týmž Duchem. Tělo není jeden úd, nýbrž mnoho údů. Kdyby řekla noha: „Protože nejsem ruka, nepatřím k tělu,“ tím by ještě nepřestala být částí těla. A kdyby řeklo ucho: „Protože nejsem oko, nepatřím k tělu,“ tím by ještě nepřestalo být částí těla. Kdyby celé tělo nebylo než oko, kde by byl sluch? A kdyby celé tělo nebylo než sluch, kde by byl čich? Ale Bůh dal tělu údy a každému z nich určil úkol, jak sám chtěl. Kdyby všechno bylo jen jedním údem, kam by se podělo tělo? Ve skutečnosti však je mnoho údů, ale jedno tělo. Oko nemůže říci ruce: „Nepotřebuji tě!“ Ani hlava nemůže říci nohám: „Nepotřebuji vás!“ A právě ty údy těla, které se zdají méně významné, jsou nezbytné, a které pokládáme za méně čestné, těm prokazujeme zvláštní čest, a neslušné slušněji zahalujeme, jak to naše slušné údy nepotřebují. Bůh zařídil tělo tak, že přehlíženým údům dal hojnější čest, aby v těle nedošlo k roztržce, ale aby údy shodně pečovaly jeden o druhý. Trpí-li jeden úd, trpí spolu s ním všechny. A dochází-li slávy jeden úd, všechny se radují spolu s ním. Vy jste tělo Kristovo, a každý z vás je jedním z jeho údů. A v církvi ustanovil Bůh jedny za apoštoly, druhé za proroky, třetí za učitele; potom jsou mocné činy, pak dary uzdravování, služba potřebným, řízení církve,

řeč vevytržení. Jsou snad všichni apoštoly? Jsou všichni proroky? Jsou všichni učiteli? Mají všichni moc činit divy? Mají všichni dar uzdravovat? Mají všichni schopnost mluvit ve vytržení rozličnými jazyky? Dovedou je všichni vykládat? Usilujte o vyšší dary!“ (1 Kor 12).

Pavel zde zdůrazňuje, že každý úd v těle má svoji úlohu a je součástí téhož těla. Neexistují údy více důležité a méně důležité – v těle mají všechny údy stejnou důležitost a doplňují se navzájem. Stejně je tomu i ve společenství. Každý jednotlivce je darem a obohacením pro toto společenství právě díky své odlišnosti a originalnosti, kterou v sobě nosí, a která je přínosem pro celek. Každý dar jednotlivce je zároveň darem ostatních a dary ostatních jsou zase darem tohoto jednotlivce. Bůh dává dary celému společenství jako jednotlivcům, kteří tvoří celek a díky tomu zde neexistují žádné rozdíly. Jednoduše – všechno je všech, a to je obrovské bohatství. Potvrzuje to svědectví jednoho kněze: „...láska v mém společenství je pro mě velkou milostí, za kterou děkuji Bohu. Zjistil jsem, že potřebuji své bratry a sestry v Kristu, začal jsem skrze ně zakoušet Boží přítomnost a také to, že dary, které mají, jsou rovněž mými dary. Dnes se raduji z jejich radosti, prožívám s nimi krize a těžkosti a poznávám, že pouze růst ve svatosti můžeme pouze společně, a ne jednotlivě.“¹⁰³ Pro každého člověka je zkrátka výhodné být ve společenství – může tak vlastnit dary i jiných lidí, ne jen ty svoje, a toto společenství je i pro něho samotného dobrým prostředím pro duchovní růst. Autor dále hovoří takto: „je nutno zdůraznit, že nemůžeme samostatně růst ve vztahu s Ježíšem. Potřebujeme se sjednotit s celým jeho tělem, kterým je církev. Každý čerstvě obrácený člověk se musí stát aktivní součástí společenství církve a to tak, že se zapojí do menší skupiny věřících, ve které bude moct dále kráčet a růst ve víře.“¹⁰⁴

Každé společenství by opravdu mělo být plné lidí obdarovaných, kteří se navzájem obohacují. Stejně je tomu i ve společenství Zacheus. Je však důležité, abychom se nezastavili pouze na používání darů „běžných“, ale osvojili si také dary nadpřirozené, tzv. charismata. Charismata jsou totiž nezbytná pro křesťanský život a to v každém historickém období, tedy i dnes. Pokud by církev přestala být charismatická, degradovala by na průměrnou lidskou instituci. Charismata jsou silnou Boží zbraní proti satanovi

¹⁰³ TARDIF, EMILIEN, FLORES, JOSÉ H. PRADO, *Dookola świata bez walizki*, Wydawnictwo Ośrodek Odnowy w Duchu Świętym i Wydawnictwo „AND“ Spółka z o.o., Łódź i Warszawa, 1995, s. 158.

¹⁰⁴ Tamtéž, s. 158.

(srov. Ef 6,12), který je velkým nepřítelem lidské spásy a potažmo i evangelizace samotné. Satan se bojí Boží zbroje, kterou je Duch svatý a jeho dary a charismata.¹⁰⁵

3.5 Druhy služeb ve společenství Zacheus

Veškeré evangelizační i formační metody, forma a způsoby by zdaleka nemohly probíhat tak hladce, kdyby ve společenství Zacheus nebyla vytvořena jednoduchá, avšak spolehlivá struktura konkrétních služeb. Zde prakticky navážeme na poslední odstavec o Kristovém těle. Každá služba má svůj význam a ovlivňuje celkový výsledek, proto je důležité, aby služby do sebe zapadaly a navzájem se doplňovaly.¹⁰⁶

Zcela základní službou je koordinace akcí, která má na starosti celkový průběh dané akce. Koordinátor skládá tým, rozděluje funkce v týmu a motivuje všechny členy týmu k nadšené a obětavé službě plné lásky. Dále také hlídá čas a zajišťuje chod akce takovým způsobem, aby se účastníci cítili v bezpečí.¹⁰⁷

Dále je tady služba hlásání. Jejím úkolem je řádně připravit lidi, kteří zrovna mají promluvu na konkrétní akci a pomoci jim ve zpracování tématu. Je jasné, že „...promluva může mít různý charakter, většinou je ale kerygmatická s důrazem na reálné působení Boha v životě každého z nás. Hlasatel by totiž měl mít obsah své promluvy „prožitý“ a měl by ho podpořit svým osobním autentickým svědectvím. Hlásání by mělo být aktuální, nezapomenutelné a určitým způsobem nové, svěží a mělo by oslovit co největší počet lidí.“¹⁰⁸

Prorocká služba se může zdát velmi atypická a poněkud divná. Jedná se však o velmi důležitou službu, která v církvi už po staletí existuje a musí dál existovat (srov. 1 Kor 12,28). Bible nám také říká, že se máme držet lásky a usilovat o duchovní dary, „nejvíce o dar prorocké řeči“ (1 Kor 14,1). I ve společenství Zacheus je skupina lidí, kteří tento dar mají a slouží jím ostatním lidem, především během různých

¹⁰⁵ FALVO SERAFINO, *Przebudzenie charyzmatów*, Ośrodek Odnowy w Duchu Świętym, Łódź, 2009, s. 138-142.

¹⁰⁶ Srov VELLA ELIAS, *Ježíš – lékař těla i duše*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006, s. 316.

¹⁰⁷ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Koordinace* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/koordinace/> [2015-11-18].

¹⁰⁸ Společenství Zacheus Jablunkov, *Hlásání* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/hlasani/> [2015-11-18].

evangelizačních akcí a formačních setkání. „Nejedná se o „předpovídání budoucnosti“, ale Bůh (...) nás takto utěšuje, napomíná nebo posiluje.“¹⁰⁹ Tato slova jsou neustále rozeznávána pastýřem Společenství i celým Společenstvím.

Další služba je vlastně založena na modlitbě a tudíž se jmenuje Modlitební služba. „Modlitba nás připravuje na přijetí Božího slova (...) poté nám pomáhá toto přijaté Boží slovo opravdu uskutečnit ve svém životě (...) hlavním úkolem modlitební služby je vést Boží lid ve společné modlitbě. Existují různé druhy a způsoby modlitby, vždy by to ale měla být především modlitba srdce a měla by jiné vést k nadpřirozenému setkání s živým Bohem. Nezáleží zde na množství slov, ani na délce modlitby, nýbrž na autentické modlitbě bez přetvářky a pod vnuknutím Ducha.“¹¹⁰ Jedná se tak o určité animování společných chval. Existuje však i druhá oblast této modlitby, která se více zaměřuje spíše na přímlyvnou modlitbu s naložením rukou a přímlyvnou modlitbu „na dálku“. Pokud se jedná o modlitbu s naložením rukou „je jakýmsi přinesením „ochrnutého“ před Ježíše (Mk 2,3), Bůh už pak koná podle své vůle. Úlohou přímlyvců je přímlyvat se za daného člověka v úmyslu, ve kterém dotyčný požádá nebo i v jiném úmyslu, pokud to tak Boží Duch ukáže. Tato modlitba může být různého charakteru – za uzdravení (fyzické i vnitřní), za osvobození (od jakéhokoliv vlivu zlého ducha), o naplnění Duchem svatým, o Boží požehnání atd.“¹¹¹ Přímlyvná modlitba „na dálku“ zase Bohu odevzdává úmysly všech lidí i celého světa. Je možné také o modlitbu ve svém úmyslu požádat prostřednictvím e-mailu.

Dál je tady hudební služba, která je v evangelizaci nezbytná. Na každé akci pořádané Společenstvím se tato služba během společné modlitby zapojuje ve vedení chval. Řádně „promodlená“ hudba otvírá lidské srdce na přijetí Božího slova a přijetí spásy. Protože „právě skrze chvály k nám reálně přichází Boží království“.¹¹²

Když mluvíme o hudební službě, musíme rovněž říci o důležitosti služby technické. „Tato služba zajišťuje veškeré technické zázemí, ať už se jedná o promítání textů a prezentací na plátno nebo o ozvučení celé akce.“¹¹³ Právě na ozvučení a dobrém

¹⁰⁹ Společenství Zacheus Jablunkov, *Prorocká služba* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/prorocka-sluzba/> [2015-11-18].

¹¹⁰ Společenství Zacheus Jablunkov, *Modlitba* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/modlitba/> [2015-12-30].

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Společenství Zacheus Jablunkov, *Hudba* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/hudba/> [2015-11-18].

¹¹³ Společenství Zacheus Jablunkov, *Technika a ozvučení* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/technika-a-ozvuceni/> [2015-11-18].

technickém zázemí často závisí průběh celé akce. Není nic nad dokonale slyšitelná slova pronášené modlitby, hlásaného slova nebo textu zpívané písně.

Nakonec uvedeme služby mediální. Ty mají na starosti natáčení evangelizačních trailerů, videozáznamů z evangelizačních akcí¹¹⁴, grafické a designové úpravy (tvorba oznamovacích letáků, příprava prostor atd.)¹¹⁵, tvorbu webových stránek¹¹⁶ apod.

Mohli bychom tady vyjmenovávat další a další oblasti, ve kterých Společenství působí, ale zůstaneme u těchto základních. Zároveň je nutné zdůraznit, že každá služba má svůj význam a je takřka nenahraditelná. Neexistuje více důležitá služba a méně důležité – všechny mají svou důležitost v Kristově těle.

3.6 Jaké plody nese evangelizační působnost společenství Zacheus

Není třeba víc psát. Pojdme se podívat, jaké jsou plody evangelizačního úsilí. Uvádíme zde pár svědectví lidí, kteří se účastnili evangelizačních kurzů nebo dalších akcí pořádaných společenstvím Zacheus.

„Společná cesta byla dobou víkendového duchovního wellnesu, zastavením se v životě, pročištěním svého srdce, uzdravením svých slabostí a zranění a občerstvením pramenité, čisté a životodárné vody ve slově Ježíše. A to vše ve společenství skvělých lidíček a hlavně po boku mé milující manželky. Chvála Pánu. V. 55 let.“¹¹⁷

„Díky tomuto kurzu jsem měla možnost na malinkou chvíli pocítit, jaké to asi je v nebi. I když tam je to určitě daleko, daleko nádhernější. Díky modlitbám a vzývání Ducha svatého jsem pocítila Boží lásku, Boží přítomnost, Boží přijetí. Doufám, že získané dary Ducha sv. dokáží rozpoznat a dál rozvíjet. Ježíši, děkuji Ti. Ty jsi král. Simona V.“¹¹⁸

¹¹⁴ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Video* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/video/> [2015-11-18].

¹¹⁵ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Grafika a propagace* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/grafika-a-propagace/> [2015-12-30].

¹¹⁶ Srov. Společenství Zacheus Jablunkov, *Webmaster* [online], dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/webmaster/> [2015-11-18].

¹¹⁷ Škola evangelizace sv. Ondřeje, *Svědectví* [online], dostupné na: <http://www.novaevangelizace.cz/svedectvi> [2015-11-18].

¹¹⁸ Tamtéž.

„Největším zážitkem bylo pro mě přijetí Ducha svatého a odpuštění všem, kteří mi ukřivdili. Wiktor, 19 let.“¹¹⁹

„Na kurzu jsem zakusil Boží milost, laskavost, otevření srdce pro víru, lásku a naději. Chci pokračovat ve stavbě započaté postavením základu na tomto kurzu. MS, 64 let.“¹²⁰

„To, co jsem prožil během posledního měsíce, jsem jasně viděl, jak Bůh si mne opět zpátky zavolal. Byly to hmatatelné kroky působení Ducha svatého. Možná jednou o tom vydám svědectví. Kurz mi dal opět nové oči a pohled na svátost manželství. Vím, že je před námi ještě dlouhá cesta. Já chci jít touto cestou. Amen. Petr, 46 let.“¹²¹

¹¹⁹ Škola evangelizace sv. Ondřeje, *Svědectví* [online], dostupné na: <http://www.novaevangelizace.cz/svedectvi> [2015-11-18].

¹²⁰ Tamtéž.

¹²¹ Tamtéž.

Závěr

V této práci jsem chtěl charakterizovat evangelizaci a novou evangelizaci v církvi ve spojení s evangelizačními aktivitami společenství Zacheus. Věřím, že se mi to alespoň z části podařilo a že tato práce bude opravdu přínosem pro pastorační působnost v církvi a přispěje tak alespoň pověstnou „cihličkou“ v budování Kristova těla zde na zemi.

I když od prvních výzev k nové evangelizaci uplynulo již pár desítek let, pořád v církvi mohou převládat názory, že „stará“ forma je lepší. Ježíš v Bibli říká, že každý strom poznáme po ovoci (srov. Mt 7,16-17) – a to je jediné směrodatné měřítko. Každá evangelizační forma, které nese dobré ovoce v podobě lidí, kteří přijali spásu, je vlastně dobrá. Pevně věřím, že informace obsažené v této bakalářské práci budou přínosem a inspirací nejenom pro samostatné jedince, ale rovněž pro pastorační týmy působících v rámci diecézí a farností. Určitě se nejedná o nějaký soubor zlatých pravidel a evangelizačních postupů, které zcela určitě zajistí úspěch v evangelizační práci. Jedná se spíše o krátké nastínění toho, jak bychom věci mohli dělat „jinak“ a hlavně „nově“. Dokud se totiž něco v praxi nevyzkouší, nedokážeme přesně říci, zda je to dobré, nebo špatné. Proto i v evangelizaci je občas nutné podstoupit určité riziko, abychom ty nejvíce aktuální způsoby hlásání Evangelia opravdu objevili a mohli tak nést užitek stonásobný (srov. Mt 13,8).

Je velmi paradoxní, že mě samotného tato práce velmi obohatila a to takovým způsobem, který jsem na začátku takřka nepředvídal. Totiž během hledání, shromažďování a konečně pročitání potřebné literatury i církevních dokumentů mě doslova šokoval fakt, že jsem v nich objevil až tolik výzev k evangelizaci a nové evangelizaci. Jsem upřímný, přímočarý laik působící už řadu let v různých evangelizačních i pastoračních aktivitách. Ačkoliv se to odehrávalo pod záštitou církevních autorit, tak jsem častokrát pouze tušil, že to, co dělám, je správné a přínosné. Nyní mě příjemně překvapilo, že aniž bych předtím byl až tak obšírně obeznámen s učením církve ohledně evangelizace, Duch svatý mě vedl správnou cestou. Zažil jsem skrze teorii potvrzení toho, co už jsem roky prakticky dělal. Byla to tak další z událostí, kde jsem zakusil to, že Bůh si nás může používat i tehdy, když nemáme dostatečné znalosti nebo vzdělání. Počítá se tady pouze jedna věc – spása druhého člověka.

Jsem si však vědom toho, že tato práce má i přes mou snahu a prosezené večerní hodiny u psacího stolu obrovské rezervy a je v některých ohledech nepostačující. Mým cílem bylo spíše vybídnout k reflexi, inspirovat věcmi „novými“ a „jinými“. Chtěl jsem také na základě aktivit Společenství Zacheus ukázat, jak se tuto novou evangelizaci dá v praxi realizovat. Jedná se samozřejmě o pouhý nástin, pouhých pár příkladů „ze života“. Více už záleží na Vás, milí čtenáři, zda opravdu dovolíte svým myšlenkám, touhám a citům doslova vzplanout pro novou evangelizaci.

Bibliografie

AMBROS PAVEL, *Křesťan a život ve světě: odkaz předkoncilní diskuse teologie "laikátu" a Druhého vatikánského koncilu dnešní praxi církve*, Olomouc: Univerzita Palackého 1998. ISBN 8070679263.

AMBROS PAVEL, *Laik a jeho poslání: mučednictví – svědectví*, Olomouc: Nakladatelství Centra Aletti Refugium Velehrad-Roma, 2011. ISBN 978-80-7412-089-3.

AMBROS PAVEL, *Základní služby církve v české sekulární společnosti: kērygma/martyria, leitourgia, diakonia*, Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2013. ISBN 978-80-7412-141-8.

CANTALAMESSA RANIERO, *Sober Intoxication of the Spirit: Filled with the Fullness of God*, Cincinnati: Servant Books, 2005. ISBN-13 978-0-87616-713-0

CANTALAMESSA RANIERO, *Zpěv Ducha*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. ISBN 80-7192-445-8.

CANTALAMESSA RANIERO, *Życie w mocy Ducha*. Kraków: Wydawnictwo SALWATOR, 2006. ISBN 1426-8515.

DE CARVALHO AZEVEDO MARCELO, *Inkulturace a požadavky modernosti*, Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 2000. ISBN 8086045447.

Druhý vatikánský koncil (Ad gentes), *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2005, ISBN: 80-7192-467-9.

Druhý vatikánský koncil (Apostolicam actuositatem), *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2005, ISBN: 80-7192-467-9.

Druhý vatikánský koncil (Inter mirifica), *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2005, ISBN 80-7192-467-9.

Evangelii gaudium, Apoštolská exhortace o hlásání evangelia v současném světě.

FALVO SERAFINO, *Przebudzenie charyzmatów*, Łódź: Ośrodek Odnowy w Duchu Świętym, 2009. ISBN 978-83-86366-35-4.

FLORES JOSÉ H. PRADO, *Nowi ewangelizatorzy dla Nowej Ewangelizacji*, Poznań: Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha Sp. z o.o., 2013. ISBN 978-83-7516-621-7.

FRANZEN AUGUST, *Malé církevní dějiny*. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-119-9.

Instrukce ohledně některých aspektů evangelizace, Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2007.

ISAMBARD PACKER JAMES, *Evangelizace a Boží svrchovanost*, Praha: Návrat domů, 2000. ISBN: 80-7255-020-9.

Katolický týdeník, *Sčítání obyvatel: katolíků je v ČR milion* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://www.katyd.cz/clanky/scitani-obyvatel-katoliku-je-v-cr-milion.html>>.

KOZŁOWSKI JÓZEF, *Życie w Duchu Świętym*. Łódź: Wydawnictwo Ośrodek Odnowy w Duchu Świętym IHS, 1998. ISBN 83-86366-03-6.

KS. SEPIOŁO ARTUR, *Nowa ewangelizacja, Śladami Jana Pawła II*, Kraków: Wydawnictwo „M”, 2001. ISBN 83-7221-205-8.

OPATRŇNÝ ALEŠ, *Pastorace v postmoderní společnosti*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. ISBN 80-7192-557-8.

OPATRŇY MICHAL, *Charita jako místo evangelizace*, České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2010. ISBN 978-80-7394-250-2.

Opoka, *Nowa ewangelizacja w rozumieniu Jana Pawła II* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://www.opoka.org.pl/biblioteka/Z/ZM/or201204-nowaew.html>>.

Red. BIELA BOGDAN, *Nowa ewangelizacja dla Kościoła w Polsce*, Katowice: Wydawnictwo Emmanuel, 2011. ISBN 978-83-86704-68-2.

RUPNIK MARKO I., Cesty nové evangelizace ve střední a východní Evropě v postmoderní situaci. In. Van Parys, Michel [et al.], *Nová evangelizace*, Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 2000. ISBN 8086045498.

RUPNIK MARKO I., Velikonoční tajemství kultury. AaVv., *Nové cesty pastorální teologie: Krása jako východisko*, Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2008. ISBN 9788086715971.

Seria Nowej Ewangelizacji, *Nowa Ewangelizacja – Kerygmaticzny impuls w Kościele*. Gubin: Wydawnictwo Przystanek Jezus, 2012. ISBN 978-83-63739-01-0.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Bdění* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/bdeni/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Formační stupně* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-12-30]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/formacni-stupne/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Grafika a propagace* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-12-30]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/grafika-a-propagace/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Charakteristika a cíle* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/o-nas-2/charakteristika-a-cile/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Hlásání* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/hlasani/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Hudba* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/hudba/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Koordinace* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/koordinace/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Malé skupinky* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-12-30]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/male-skupinky-2/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Manželské spolčo Zacheus* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-12-30]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/manzelske-kruhy/co-je-to/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Modlitba* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-12-30]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/modlitba/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Modlitebně-formační setkání* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-12-30]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/modlitebne-formacni-setkani/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Prorocká služba* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/prorocka-sluzba/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Slovo od Pastýře* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/slovo-od-pastyre/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Technika a ozvučení* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/technika-a-ozvuceni/>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Večerní kavárna* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/vecerni-kavarna/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Video* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/video/>>.

Společenství Zacheus Jablunkov, *Webmaster* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://jablunkov.zacheus.eu/sluzby/webmaster/>>.

Studia theologica, 2014, roč. XVI, č. 3, Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci – Cyrilometodějská teologická fakulta, 2014. ISBN 1212-8570.

Szkoła Ewangelizacji Świętego Andrzeja, *Projekt Pastoralny*, Biuro Krajowe Szkoły Ewangelizacji Świętego Andrzeja w Polsce i Wspólnota Chrystusa Zmartwychwstałego „Galilea”, 2011.

Škola evangelizace sv. Ondřeje, *Čím je a čím není škola* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-12-30]. Dostupné na: <<http://www.novaevangelizace.cz/cim-je-a-cim-neni-skola>>.

Škola evangelizace sv. Ondřeje, *Svědectví* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2015-11-18]. Dostupné na: <<http://www.novaevangelizace.cz/svedectvi>>.

TARDIF EMILIEŇ A FLORES JOSÉ H. PRADO, *Dookoła świata bez walizki*, Łódź i Warszawa: Wydawnictwo Ośrodek Odnowy w Duchu Świętym i Wydawnictwo „AND“ Spółka z o.o., 1995. ISBN 83-86366-30-3, ISBN 83-900464-8-2.

TARDIF EMILIEŇ A FLORES, JOSÉ H. PRADO, *Jezus jest Mesjaszem*, Łódź: Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, 1992. ISBN 83-850 22-10-4.

TARDIF EMILIEŇ, *Jezus żyje*. Łódź: Wydawnictwo Ośrodek Odnowy w Duchu Świętym IHS, 1996. ISBN 83-86366-75-3.

Teologické texty, *Měnící se tvář evangelizace v posledních padesáti letech* [online]. Aktualizováno průběžně, [cit. 2016-03-21]. Dostupné na: <<http://www.teologicketexty.cz/casopis/2014-1/Menici-se-tvar-evangelizace-v-poslednich-padesati-letech.html>>.

VELLA ELIAS, *Ježíš – lékař těla i duše*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. ISBN 978-80-7192-851-5.

Seznam zkratek

Zkratky

s.	Strana
sv.	Svatý
Srov.	Srovnej

Biblické zkratky

Ef	list Efezským
Gal	list Galatským
J	evangelium podle sv. Jana
Jr	kniha Jeremiáš
1 Kor	první list Korint'anům
2 Kor	druhý list Korint'anům
Lk	evangelium podle sv. Lukáše
Mk	evangelium podle sv. Marka
Mt	evangelium podle sv. Matouše
Ř	list Římanům
Sk	Skutky apoštolů
Zj	kniha Zjevení
Ž	list Židům